

journalismfund.eu

JAARVERSLAG 2018

INHOUDSTAFEL

1. VOORWOORD	1
2. MISSIE	2
ONZE MISSIE EN VISIE.....	2
ONZE OORSPRONG.....	2
DE JOURNALISTIEK WAARVOOR WE STAAN:.....	2
ONZE WAARDEN.....	3
3. DOELSTELLING I	4
3.1. WERKBEURZEN “EUROPEAN CROSS-BORDER GRANTS (ECBG)”.....	4
3.2. WERKBEURZEN FONDS PASCAL DECROOS VOOR BIJZONDERE JOURNALISTIEK.....	13
3.3. VLAAMS JOURNALISTIEK FONDS.....	29
3.4. MONEY TRAIL PROJECT.....	39
3.5. ADVISING AND COORDINATING INVESTIGATIVE TEAMS.....	42
3.6. PRIZES AND AWARDS.....	44
3.7. INTERNATIONALE RESEARCHJOURNALISTIEK.....	45
3.8. MENTORING PROGRAMMA.....	46
4. DOELSTELLING II	47
4.1. EUROPEAN INVESTIGATIVE JOURNALISM CONFERENCE & DATAHARVEST.....	47
4.2. JOURNALISMFUND.EU STOPT MET DATAHARVEST.....	48
4.3. MEDIACAFE.....	48
4.4. LEZINGEN / EXTERNE VERTEGENWOORDIGING.....	48
5. DOELSTELLING III	50
5.1. JOURNALISMFUND.EU IS VERHUISD.....	50
5.2. NIEUWE WEBSITES.....	50
5.3. COMMUNICATIE.....	51
6. STRUCTUUR VAN DE ORGANISATIE	53
6.1. MANAGEMENT.....	53
6.2. ORGANISATIE.....	53

1. VOORWOORD

Twintig jaar geleden startten we dit fonds. De stichtende leden kwamen op 9 januari 1998 voor het eerst samen. Vrienden, collega's en familieleden van de pas overleden jonge onderzoeksjournalist en documentairemaker Pascal Decroos wilden het belangrijke en moeilijke werk van hun vriend, familielid of collega verderzetten. Het gebrek aan onderzoeksjournaliek en het veranderende inkomensmodel bij media waren toen al 'hot topics'. En nu dus meer dan ooit.

De bestuurders van Journalismfund.eu vzw (toen heette het nog het Fonds Pascal Decroos voor Bijzondere Journalistiek vzw) wilden zo goed als van bij de start ook een Europese tak uitbouwen. Alleen was het iets moeilijker om de Europese Commissie en het Europees Parlement te overtuigen dan de toenmalige Vlaamse overheid, die toen 184.000 euro voor het eerste werkjaar ter beschikking had.

Inmiddels zijn we een heel eind verder. We beschikken intussen over 15 keer meer budget dan bij de start, maar ook onze actieradius is exponentieel gegroeid. Onze focus ligt niet alleen meer op Vlaanderen (met het Fonds Pascal Decroos en het Vlaams Journalistiek Fonds), maar meer dan ooit op Europa (met onze 'European Cross-Border Grants'). In 2018 bouwden we ook aan inter-continentale samenwerking tussen journalisten met ons *Money Trail* project. We diversifieerden onze inkomsten en zo onze onafhankelijkheid. De steun aan onze organisatie komt zowel van de Vlaamse overheid als van filantropische organisaties zoals Open Society Foundations, Adessium, Augstein Stiftung, de Nederlandse Postcode Loterij, ... Intussen kunnen we zeggen dat we in die 20 jaar zo'n 850 projecten hebben gesteund, of 2.138 journalisten van overal in de wereld.

Journalismfund.eu heeft zich verder geprofessionaliseerd. We zijn nu met een team van zes mensen en een verhuizing naar het hart van Brussel drong zich op. We vonden een fantastisch onderdak bij het Vlaams-Nederlands huis deBuren en de Nederlandse Taalunie. Het gebouw is een ruim pand met veel licht en faciliteiten. Het is eigendom van de Vlaamse overheid.

We bouwden aan een veilig digitaal platform waar we alle documenten met elkaar delen, we lieten drie nieuwe aanvraagplatformen en twee nieuwe websites ontwikkelen. Maar om te groeien moesten we ook snoeien. Met pijn in het hart hebben we onze jaarlijkse conferentie in Mechelen ondergebracht bij een andere organisatie. Zo komt er meteen nieuwe ruimte vrij om Journalismfund.eu verder te verdiepen. 2018 was dus een meer dan merkwaardig boerenjaar.

Ides Debruyne

2. MISSIE

ONZE MISSIE EN VISIE

We geloven dat journalistiek cruciaal is om levendige democratieën in heel Europa aan te moedigen. We houden ons vooral bezig met het bevorderen van onafhankelijke en diepgravende journalistiek die het algemeen belang dient, die de “accountability” zowel als de transparantie bevordert en bijdraagt aan kritisch denken en een goed geïnformeerd debat.

We willen professionele journalistiek in heel Europa promoten als antwoord op de uitdagingen en kansen die voortvloeien uit de toegenomen digitalisering, de internationalisering van de politieke, zakelijke en criminele machtsstructuren, evenals de veranderende verdienmodellen.

We promoten diepgravende, onafhankelijke journalistiek en journalistieke innovatie door:

- Het beheren van redactioneel onafhankelijke journalistieke beurzen met middelen van de Vlaamse overheid, stichtingen en andere non-profitorganisaties;
- Het opbouwen van capaciteit door redactioneel advies en mentorschap van subsidieontvangers;
- Adviseren en coördineren van onderzoeksteams;
- Faciliteren van netwerkmogelijkheden voor onderzoeksjournalisten en andere belangrijke stakeholders.

ONZE OORSPRONG

Journalismfund.eu is een in België geregistreerde onafhankelijke non-profit opgericht in 1998. Het fonds was opgezet door familie, vrienden en collega's van Decroos om de nalatenschap van de Belgische journalist te herdenken en verder te zetten. Aanvankelijk heette Journalismfund.eu het Fonds Pascal Decroos voor Bijzondere Journalistiek. In 2013 werd de naam gewijzigd in Journalismfund.eu vzw.

Waarvoor wij staan is waar Pascal Decroos in woord en daad voor stond. Hij was de onderzoeksjournalistiek zeer genegen. Hij was vastbesloten om kansen te creëren voor jong journalistiek talent. Hij had het vermogen om mensen uit verschillende facetten van de samenleving tot dialoog te brengen en te laten samenwerken.

DE JOURNALISTIEK WAARVOOR WE STAAN:

De journalistiek die wij ondersteunen is gekenmerkt door twee elementen: diepgravend en onafhankelijk.

- Diepgravende journalistiek is op feiten gebaseerd, stevig onderzocht, maakt gebruik van de best beschikbare methoden en respecteert de relevante professionele, ethische en wettelijke regels.
- Onafhankelijke journalistiek is geloofwaardig omdat het redactioneel onafhankelijk is van politieke, economische of andere soorten invloed. Journalismfund.eu streeft ernaar om de nodige structuren te bieden om dergelijke redactionele onafhankelijkheid te waarborgen.

[Journalismfund.eu vzw onderschrijft de ethische code goedgekeurd door de Raad voor de Journalistiek.](#)

ONZE WAARDEN

- **Onafhankelijk.** Wij opereren onafhankelijk van alle politieke of economische invloeden, donoren of andere belangen. We respecteren de redactionele onafhankelijkheid van de journalisten waarmee we samenwerken.
- **Transparant.** Ons bestuur, onze medewerkers, partners en het grote publiek weten waar we voor staan, hoe we werken en beslissingen nemen. We vragen de mensen met wie we samenwerken om even transparant te zijn. We zijn ons ervan bewust dat transparantie - in de context van onderzoeksjournalistiek – mensen kan blootstellen aan risico's. We zijn dan ook bewust van onze eisen.
- **Collaboratief.** Samenwerken geeft kracht. Het vergroot de impact van journalisten en journalistiek. Onze bereidheid en het vermogen om samen te werken met de belangrijkste 'stakeholders' in ons veld, versterkt onze strategie. Samenwerking binnen en tussen onze organisatiestructuur versterkt onze activiteiten.
- **Respectvol.** We respecteren de verschillende journalistieke tradities en praktijken in Europa. Tegelijk streven we ernaar om het hoogste niveau van professionalisme en nauwkeurigheid te ondersteunen. Wij behandelen de informatie die wij publiceren met zorg. Ons interne beleid en onze werkcultuur bevorderen respect tegenover zij die we dienen en binnen alle niveaus van onze organisatie.
- **Anticiperen.** We handelen naar de behoeftes en interesses van journalisten. We passen ons aan de veranderende wereld en interne mogelijkheden en bedreigingen. *We walk our talk.*
- **Innovatief.** We propageren nieuwe journalistieke methoden en vaardigheden. We moedigen creatief denken aan en zijn bereid om nieuwe benaderingen uit te proberen.

3. DOELSTELLING I

PROMOTIE VAN DIEPGRAVENDE ONAFHANKELIJKE JOURNALISTIEK IN EUROPA

3.1. WERKBEURZEN “EUROPEAN CROSS-BORDER GRANTS (ECBG)”

Met dit Europees steunprogramma stimuleren we Europese grensoverschrijdende collaboratieve onderzoeksjournalistiek in Europa. Voor het Europees project, ontving Journalismfund.eu 33 aanvragen ingediend door 125 aanvragers in twee aanvraagrondes die werden gehouden in 2018.

De jury kwam twee keer samen en kende een totaalbedrag toe van € 77,625.

In vergelijking met 2017 was het toegekende bedrag minder (2017 – 127.235 euro). Dit komt omdat wij iets later dan vorige jaren over de nodige middelen konden beschikken. Ook de snel groeiende Dataharvest conferentie nam dermate veel tijd en energie in beslag dat dit ECBG programma er onder begon te lijden. Een derde reden was de personeelwissel: onze ECBG-project medewerker Trine Smistrup stopte de samenwerking met Journalismfund.eu.

GRANT OVERVIEW														
Year	Number of rounds	Number of applications	Number of grants	Published	Stopped	Ongoing	Amount applied for	Amount granted	Average grant	Largest grant	% of money applied for granted	% of applications granted	Number of applicants	Average amount applied for per person
TOTAL		468	97	58	8	32	4.211.343	694.910	6.527	29.000	17	21	1.168	3.606
2009	2	38	6	3	3	0	296.864	29.430	4.905	5.500	10	16	46	6454
2010	1	27	5	5	0	0	243.761	20.944	4.189	5.500	9	19	56	4353
2011	1	13	4	4	0	0	80.282	14.810	3.703	5.500	18	31	26	3088
2012	2	57	7	5	2	0	474.874	37.107	5.301	7.107	8	12	116	4094
2013	1	53	7	7	0	0	433.075	49.954	7.136	9.500	12	13	107	4047
2014	2	55	11	10	1	0	479.697	63.195	5.745	8.025	13	20	156	3075
2015	5	85	18	12	1	5	701.730	137.722	7.651	15.230	20	21	237	2961
2016	4	42	13	5	0	8	353.496	136.888	10.530	29.000	39	31	144	2455
2017	4	65	17	6	1	10	778.739	127.235	7.484	13.300	16	26	155	5024
2018	2	33	9	1	0	9	368.825	77.625	8.625	14.500	21	27	125	2951

Vanaf 2019 zal een nieuwe coördinator dit project coördineren. De bedoeling met de nieuwe medewerker is om het Europese *Grant Program* op een hoger niveau te tillen: hoger aantal aanvragen, meer *funding*, betere kwaliteitsmeting en breder bereik. Door het schrappen van de conferentie, kunnen we hierop volop inzetten. Ook willen we meer tijd investeren in één-op-één communicatie met de *grantees*. Er zal dus meer overleg worden gepleegd met de teams en een betere opvolging van de projecten zal vanzelfsprekend zijn.

STATISTIEK

JAARVERSLAG 2018

In 2018 kregen we vooral te maken met nieuwe teams die een aanvraag indienden. We kregen aanvragen van 35 landen uit heel Europa. Van de 125 aanvragers waren 76 mannen en 49 vrouwen.

Nationality	Number of applicants	Gender	Number
Albanian	1	F	49
American	3	M	76
Armenian	3	Total	125
Austrian	3		
Belgian	10		
British	8		
British/German	1		
Bulgarian	2		
Canadian	1		
Croatian	1		
Czech	1		
Danish	3		
Danish/French	1		
Dutch	6		
Estonian	2		
French	4		
Georgian	3		
German	5		
Greek	2		
Hungarian	7		

JAARVERSLAG 2018

Indian	1
Italian	11
Italian/Swiss	1
Latvian	1
Moldovan	2
Norway	1
Polish	11
Polish/German	1
Romanian	7
Russian	2
Serbian	1
Slovakian	1
Slovenian	3
Spanish	4
Swedish	3
Swedish/Danish	1
Swiss	2
Turkish	2
Ugandan	1
Ukrainian	2
Total	125

JURY

De evaluatie van de voorstellen voor een werkbeurs gebeurt door een onafhankelijke jury aan de hand van objectieve criteria die vooraf voor iedereen bekend zijn. De namen van de juryleden worden echter nooit voor de evaluatie bekend gemaakt. Elk voorstel wordt door vier juryleden gequoteerd. Journalismfund.eu heeft geen invloed op de evaluatie en selectie van voorstellen.

De onafhankelijke jury wordt samengesteld door Journalismfund.eu op basis van een lijst van namen voorgesteld door de leden van de Raad van Bestuur en Adviesraad. De jury bestaat uit vier leden waarvan drie met een gedegen journalistieke ervaring en één met een andere relevante achtergrond.

Elk voorstel wordt door 4 juryleden afzonderlijk geëvalueerd aan de hand van de vooropgezette criteria. Aan de hand van de score dat het voorstel behaalt en in functie van het beschikbare budget, stelt het jurylid ook voor welk bedrag aan welk voorstel toegekend moet worden.

De juryleden zenden hun beoordelingen naar Journalismfund.eu, ten laatste vijf werkdagen voor de driemaandelijkse evaluatievergadering. Journalismfund.eu brengt de verschillende beoordelingen samen in één dossier, in functie van de evaluatievergadering. Op deze evaluatievergadering komen de juryleden, op basis van de individuele scorekaarten, tot een consensus over de toekenning van de werkbeurzen en de verdeling van het beschikbare budget. Een projectmanager van Journalismfund.eu fungeert als secretaris.

In geval de stemmen van de 4 juryleden gelijk verdeeld zijn, komt de voorzitter van de jury met een compromisvoorstel dat door alle juryleden moet aanvaard worden.

De juryleden zijn journalisten met een ruime bewezen ervaring in het vak. Twee van de vier juryleden roteren elke twee jaar; een jurylid kan maximum vier opeenvolgende jaren in de jury zetelen.

CRITERIA

Elk voorstel wordt door de individuele juryleden beoordeeld aan de hand van 9 criteria.

CRITERIA
1. Niet regulier karakter
2. Maatschappelijk relevant
3. Originaliteit en innovatief karakter
4. Gedurfdheid (de graad van risico verbonden aan de uitwerking van het project)
5. Haalbaarheid
6. Nieuwswaarde
7. Ervaring van de indiener/referenties
8. Verkoopbaarheid/marktgerichtheid
9. Tijdrovendheid

OVERZICHT VAN DE WERKBEURZEN GEPUBLICEERD IN 2018

Het Europees Sociaal Fonds

- Onderzoek naar het Europese Sociaal Fonds en hun activiteit in Bulgarije en Roemenië. Het Fonds is het belangrijkste financiële instrument van de Europese Unie voor de ondersteuning van werkgelegenheid in de lidstaten en het stimuleren van economische en sociale samenhang.
- Team van journalisten uit Roemenië, Verenigd Koninkrijk en Bulgarije: Catalin Prisacariu (RO), Machael Bird (BU), Agnyan Georgiev (BU) and Sorin Ozon (RO).
- Publicaties: Linx CRJI, The Black Sea, Newsweek Romania, Capital.bg
- €7,200
- <https://www.journalismfund.eu/supported-projects/european-social-fraud>

Land of plenty, land of but a few

- 'Land grabbing' is helaas geen onbekend fenomeen in Afrika. Een team van journalisten uit Portugal, Nederland en Mozambique onderzochten dit in de noordelijke regio van Mozambique. Ze spraken met kleine boeren die door buitenlandse landbouwbedrijven in grote problemen komen.
- Journalisten: Emma Lesuis (NL), Sofia da Palma Rodrigues (P), Boaventura Monjane (MOZ), Diogo Cardoso
- Publicaties: Divergente, Publico, Savana, RTP Africa
- €10,000
- <https://www.journalismfund.eu/land-of-plenty>

Refugees vs. hate speakers in Central Europe

- Nadat een extreemrechtse supporter zes Afrikaanse migranten in Italië had neergeschoten, legde een kop op de Slowaakse nieuwswebsite 'Hlavne Spravy' de tragedie uit als een vergelding voor een moord op een Italiaanse vrouw door een Nigeriaanse man. In Centraal-Europa domineren deze media het debat over de vluchtelingen crisis en zetten ze de toon die onevenredig negatief is. Journalisten uit Frankrijk en Slowakije deden hier onderzoek naar.
- Team van journalisten uit Slowakije en Frankrijk: Mira Galanova (SL) en Helene Bienvenu (HU).
- €7,700
- <https://www.journalismfund.eu/supported-projects/refugees-vs-hate-speakers-central-europe>

De ouderenzorg als nieuwe lucratieve speeltuin voor arbeidsmarktfraudeurs

- Kwetsbare Bulgaarse vrouwen komen naar België en Nederland om erin te wonen bij bejaarde ouderen die liever thuisblijven dan naar een rusthuis te moeten. Ze zullen deze bejaarden verzorgen tijdens hun laatste levensjaren of -maanden. Dit onderzoek is een casestudy naar de praktijken van Seniorcare24, een belangrijke aanbieder van deze diensten in de lage landen, en naar het lot van de verzorgsters die via dit bedrijf vanuit Bulgarije gedetacheerd worden.

- Team van journalisten (waarvan 3 alumni van de IRJ opleiding) uit België, Nederland en Bulgarije: Ruben Brugnera, Michaël Merrigan, Jasmijn Post, Stanimir Ivanov Kumurdjiev, Anoeck Hofkens
- Publicaties: Knack (B), Bivol (BG), Groene Amsterdammer (NL), 24Chase (BG), EUOBSserver (EU), Telefacts (B)
Secondary publications: De Standaard (B), De Tijd (B), Knack (B), despecialist.eu, Le Journali du Médecin, Ciel FM, 7sur7, Paris Match, RTBF
- €9,040
- <https://www.journalismfund.eu/supported-projects/slavery-care-bulgarian-women-working-west-caregivers>

How Viktor Orban is exporting his illiberalism

- Dit verhaal bracht aan het licht hoe zakenmensen met zeer nauwe contacten met de Hongaarse premier Viktor Orbán media opkochten in Slovenië.
- Team van journalisten uit Hongarije, Macedonië en Slovenië: Ákos Keller-Alánt, Saska Cvetkovska (Skopje) en Borut Mekina (Slovenia),
- Dit project werd gesteund onder de vlag FOX grants (Freedom of Expression) - <https://www.journalismfund.eu/news/fox-grant-eu10000-investigate-freedom-expression-breaches>
- Publicaties: Hungary (index.hu, Magyararancs.hu),
- €3,000
- <https://www.journalismfund.eu/supported-projects/how-viktor-orban-exporting-his-illiberalism>

Europe's Hidden War

- In dit project onderzoeken twee journalisten de gevolgen van luchtaanvallen door Europese landen in Irak en Syrië.
- Team van journalisten uit Denemarken en Nederland: Rasmus Raun Westh (DK) en Jannie Schipper (NL)
- Publicaties: NRC Handelsblad (NL), Inforamtion (DK)
- Documentaire: DR - <https://www.dr.dk/tv/se/kampen-mod-is/-/nar-vores-bomber-rammer-de-forkerte> (DK)
- €12,090
- <https://www.journalismfund.eu/supported-projects/europes-hidden-war>

Vuurkampioen

- Documentaire: Champion 'Incendie' Ndangi, een ex-bokskampioen, wil in Kinshasa een onafhankelijke televisieredactie uitbouwen, maar persvrijheid bestaat niet in Congo, en materiaal is duur. Toch zet hij alles op het spel. "De link tussen journalistiek en de bokssport, is het gevecht," vindt Champion. "Als ik informatie nodig heb, dan moet ik daar kost wat kost aan geraken, hoe moeilijk dat ook is." Daarom leidt hij jonge bokkers én journalisten op.
- Team van journalisten uit België en Congo: Roel Nollet (B), Champion Babala Ndangi (Congo), Michael Kalamo (Congo)

- Publicatie: Vranckx (Canvas), MO* Magazine, NPO radio 1
- Dit project was een Flanders Connects Continents-project - <https://www.journalismfund.eu/flanders-connects-continents>
- €10,000
- <https://www.journalismfund.eu/supported-projects/fire-champ>

Mercy Killing

- Karen is 3 jaar. Ze heeft klompvoetjes en malaria. Haar moeder Mary heeft geen geld voor het ziekenhuis en ze wordt vaak uitgescholden. Sommige ouders van kinderen zoals Karen zien het niet meer zitten, ze geven op en doden hun eigen kind. Bij gebrek aan een beter Oegandees woord worden die moorden 'Mercy Killing' of 'genademoord' genoemd. Reportagemakers Luk Dewulf en Inge Wagemakers gaan samen met Oegandees journalist Gerald Bareebe op onderzoek.
- Team van journalisten uit België en Congo: Gerald Bareebe (Congo), Luk Dewulf (B), Inge Wagemakers (B)
- Dit project was een Flanders Connects Continents-project - <https://www.journalismfund.eu/flanders-connects-continents>
- €4000
- <https://www.journalismfund.eu/supported-projects/mercy-killing>

De Tsjechische eerste minister is de koning van het bos

- Toen het staatsbedrijf Czech Forests, de grootste eigenaar van bosgebieden in de Tsjechische Republiek, in 2010 begon te experimenteren met een nieuw commercieel beleid, reageerde het grote publieke verontwaardigd. Vertegenwoordigers van milieuorganisaties en eigenaren van kleine bedrijven waarschuwden dat het voorgestelde nieuwe systeem voor uitbesteding van bosbouwwerkzaamheden zou leiden tot een aanzienlijke verslechtering van de kwaliteit van het bosonderhoud. Het zou de basisfuncties van het bos verzwakken: zuurstofproductie, waterhuishouding, enz.. Veel experts waarschuwden dat het systeem in het voordeel van slechts een handvol grote bedrijven is opgezet, die uiteindelijk de bosbouwmarkt zouden domineren.

Nog geen acht jaar later is de op één na grootste onderaannemer van die staatsbossen is een dochterbedrijf van de Agrofert-holding, gekoppeld aan de huidige premier van de Tsjechische Republiek, Andrej Babis. De tweede voorspelling is ook vervuld. Tegenwoordig worden de bossen in Tsjechië geconfronteerd met de ergste schorskeverplaag in 200 jaar.

Dit artikel is een poging om de ontstaansgeschiedenis van de milieucatastrofe die Tsjechië vandaag de dag kent, te verklaren.

- Journalist: Filip Brokeš (Tsjechië)
- Publicatie: Intellinews.com
- Dit project was mogelijk gemaakt door het Elvis project - <https://www.journalismfund.eu/news/dig-public-spending-elvis>
- €3.320
- <https://www.journalismfund.eu/supported-projects/czech-prime-minister-andrej-babis-king-woods>

3.2. WERKBEURZEN FONDS PASCAL DECROOS VOOR BIJZONDERE JOURNALISTIEK

DOELSTELLING

Het Fonds Pascal Decroos is een project van Journalismfund.eu vzw en heeft als doel de herinnering aan Pascal Decroos levend te houden en zijn levenswerk voort te zetten door:

- Het bevorderen van kwaliteits- en onderzoeksjournalistiek in Vlaanderen en daarbuiten;
- Het creëren van de mogelijkheid voor jonge mensen om journalistieke talenten in de praktijk te ontwikkelen;
- Het bijeenbrengen van mensen uit verschillende hoeken en lagen van de maatschappij.

Het project Fonds Pascal Decroos wil Vlaamse bijzondere en onderzoeksjournalistiek financieel met werkbeurzen ondersteunen. Zo krijgen zowel beginnende als ervaren journalisten de kans om hun ideeën uit te werken.

De steun wordt verleend in de vorm van subsidie aan individuele journalisten. Ze moeten kunnen aantonen dat hun project ongebruikelijke hoge kosten met zich meebrengt of zo tijdrovend van aard is dat de normale honorering van redactie of uitgeverij niet voldoende is om het project te realiseren. De projecten moeten uitstijgen boven de reguliere verslaggeving, de dagelijkse journalistiek of het correspondentenschap. Het onderwerp of thema moet bijzonder zijn, of anders de benadering of invalshoek.

Wie in aanmerking komt en dergelijke, kunt u hier lezen: <https://pascaldecroosbeurs.org>

BEKENDMAKING JURYLEDEN

De jury die de beursaanvragen beoordeelt is een roterende jury waarvan om de twee jaar twee leden worden vervangen. Op donderdag 13 december 2018 namen **Luc Van der Kelen** en **Ingrid Vanderveken** afscheid van de jury en getuigden over hun periode als jurylid. Tevens werden twee projecten gepresenteerd die met steun van het Fonds gerealiseerd werden en gaf Dr. A.R.J. Pleijter van de Universiteit Leiden een uiteenzetting over het belang van factchecking in tijden van 'fake news'. Het event vond plaats bij deBuren in Brussel.

Ingrid Vanderveken schreef haar ervaring neer in een artikel: "Willen weten, willen delen" (14/12/2018)
<https://www.fondspascaldecroos.org/nl/news/willen-weten-willen-delen>

Ook Luc Van der Kelen deelde zijn kennis over de vier jaar deelname als anoniem jurylid: "Moeten journalisten bedelen?" (14 dec. 2018)
<https://www.fondspascaldecroos.org/nl/news/moeten-journalisten-bedelen>

JAARVERSLAG 2018

AANVRAGEN

Voor het Vlaamse Fonds Pascal Decroos project, ontving Journalismfund.eu 84 aanvragen ingediend door 118 aanvragers in twee aanvraagrondes die werden gehouden in 2018. De jury kwam twee keer samen en kende een totaalbedrag toe van € 252.481,00.

Werkbeurzen Fonds Pascal Decroos								
Aantal aangevraagde PROJECTEN, minimum- en maximumsteun en ge								
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Aantal aangevraagde PROJECTEN	79	68	99	99	86	71	134	84
Aantal toegekende PROJECTEN	36	42	52	40	38	37	58	43
Toekenningen in euro	192.052,00	197.988,00	209.488,00	189.150,00	187.414,00	195.504,00	280.050,00	252.481,00
Uitbetaald	144.602,00	185.552,00	188.211,40	161.020,00	144.775,00	177.666,00	209.666,00	167.231,00
Minimum projectsteun	1.600,00	1.539,00	1.000,00	1.500,00	500,00	1.000,00	1.000,00	1.540,00
Maximum projectsteun	16.000,00	15.000,00	15.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	20.000,00	15.000,00
Gemiddelde projectsteun	5.334,78	4.714,00	4.028,62	4.728,75	4.931,95	5.283,89	4.828,45	5.871,00
Gevraagd budget	763.069,42	458.060,88	737.067,97	734.395,00	563.285,00	469.210,00	875.630,00	670.644,00
Gemiddeld gevraagd budget/zittijd	254.356,47	152.686,96	245.689,32	244.798,33	140.821,25	156.403,33	291.876,67	335.322,00
Aantal zittijd	3	3	3	3	4	3	3	2

JAARVERSLAG 2018

PROFIEL AANVRAGERS - zowel toe								
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
freelance	46	53	88	80	75	64	126	82
loontrekkende	26	15	26	28	16	17	34	23
student	14	10	3	7	8	1	13	2
werkzoekend	3	2	1	5	7	3	10	1
bursaal	3	0	2	0	2	0	0	0
loopbaanonderbreking	0	0	0	0	0	0	0	0
gepensioneerd	1	1	1	0	0	0	0	3
andere	0	0	0	0	7	10	3	7
Totaal	93	81	121	120	115	95	186	118
Aantal zittijden	3	3	2	3	4	3	3	2
PROFIEL AANVRAGERS met toege								
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
freelance	18	29	52	28	28	33	54	45
loontrekkende	17	7	10	14	7	10	21	8
student	3	5	2	2	1	1	2	0
werkzoekend	0	2	0	0	3	2	1	1
bursaal	1	0	1	0	1	0	0	0
loopbaanonderbreking	0	0	0	0	0	0	0	0
gepensioneerd	0	1	0	0	0	0	0	3
andere	0	0	0	0	2	5	1	3
Totaal	39	44	65	44	42	51	79	60

OVERZICHT VAN DE WERKBEURZEN GEPUBLICEERD IN 2018

Het Koerdisch Utopia

- In zijn wereldberoemde boek 'Utopia' beschrijft de Engelse humanist Thomas More een ideale staat. Vijf eeuwen na de publicatie reist **Ludo De Brabander** door de 'Democratische Federatie van Noordelijk Syrië'. Hij wrijft zich de ogen uit.
- Auteur/journalist: Ludo De Brabander (B)
- € 4.370
- <https://www.fondspascaldecroos.org/nl/supported-projects/het-koerdisch-utopia>
- Boek: Ludo De Brabander, *Het Koerdisch Utopia.*, Uitgeverij EPO, Antwerpen, 2018
Taal: Nederlands / bindwijze: paperback, Aantal pagina's: 216 pagina's
ISBN13: 9789462671300

Dossier stadion: Hoe (ont)komt ons land aan de achterstand

- De laatste jaren kon alleen KAA Gent als Belgische topclub een nieuw voetbalstadion realiseren. In Brussel is het plan voor het Eurostadion op sterven na dood. Zo sloeg ons land internationaal ook nog eens een belabberd figuur want het verloor de selectie van Brussel als een van de gaststeden voor het Europees Kampioenschap 2020, een unieke blamage. Het boek schetst het traject dat het Brusselse stadiondossier heeft afgelegd.
- Auteur/Journalist: **Willem De Bock (B)**
- € 6.000
- <https://www.fondspascaldecroos.org/nl/supported-projects/dossier-stadion-hoe-ontkomt-ons-topvoetbal-aan-de-achterstand>
- Boek: Dossier stadion: Hoe (ont)komt ons land aan de achterstand - Auteur: Willem De Bock
Uitgeverij Lannoo Tielt, Bindwijze: Paperback, Verschijningsdatum: november 2018
Aantal pagina's 256 pagina's, ISBN13: 9789401453400, EAN 9789401453400

De onfatsoenlijken

- **Jan Antonissen** gaat op zoek naar de mensen die door de goegemeente met de nek worden aangekeken: de bange blanke mannen en vrouwen, het racistische stemvee van de populistten, de *white trash* uit onze voorsteden. Die verliezers van de globalisering vindt hij in de vele oude industriebeekens die Europa rijk is, van het Ruhrgebied tot Limburg, en van Noord-Frankrijk tot de Powlakte.
- Auteur/Journalist: Jan Antonissen (B)
- <https://www.fondspascaldecroos.org/nl/supported-projects/de-onfatsoenlijken>
- € 8.200
- Boek: De onfatsoenlijken. Een reis door populistisch Europa, Uitgever: Uitgeverij Polis
Bindwijze: Paperback, Verschijningsdatum: oktober 2018, Aantal pagina's: 240 pagina's
ISBN13: 9789463103046

Mijn Congo. Een familiegeschiedenis

- Een verhaal over een onmetelijk land, zijn bewoners, zijn regen als neervallende rivieren, zijn sprinkhanenplagen en zijn leerplannen. Maar het is evenzeer een relaas over de confrontatie tussen een vader en een zoon. Want Jos en auteur **Bart Demyttenaere** zijn totaal verschillend en hebben nooit een hechte band met elkaar gehad. Maar ze delen wel herinneringen aan hun Congo. Elk op hun eigen manier.
- Auteur/Journalist: Bart Demyttenaere (B)
- <https://www.fondspascaldecroos.org/nl/supported-projects/mijn-congo-een-familiegeschiedenis>
- € 9.739
- Boek – Titel: Mijn Congo. Een familiegeschiedenis. – Uitgeverij Epo, Antwerpen, 2018, 420 p.

Het antirimpelcomplex

- Hoe kan het dat cosmeticabedrijven ons producten verkopen die zijn gebaseerd op sprookjesverhalen die de eeuwige jeugd beloven, terwijl ze in werkelijkheid voornamelijk het natuurlijke evenwicht van de huid verstoren? **Robin van Wechem** deed jarenlang onderzoek en vertelt over de schoonheidscultuur die eist dat we steeds meer gebruiken en over de industrie die ons daar grif voor laat betalen.
- Auteur: Robin van Wechem (NL)
- <https://www.fondspascaldecroos.org/nl/supported-projects/het-antirimpelcomplex-de-achterkant-van-de-cosmetica-industrie>
- € 4.500
- Boek: Het antirimpelcomplex. Subtitel: De achterkant van de cosmetica-industrie, Robin van Wechem, Uitgeverij: Balans, 2018, ISBN/ 9789460036323 (paperback)

Ivo van Hove. Theater van de Lage Landen tot Broadway

- Ivo van Hove heeft de wereld veroverd. Als leider van het grootste toneelgezelschap van Nederland, Toneelgroep Amsterdam, maakt hij theaterproducties die overal op applaus worden onthaald. Of het nu gaat om werk van Shakespeare of Bowie, Visconti of Arthur Miller, steeds zoekt hij nieuwe uitdagingen op. **Emile Schra** maakt een innemend portret van de wereldberoemde Vlaamse theatermaker.
- Auteur: Emile Schra (NL)
- <https://www.fondspascaldecroos.org/nl/supported-projects/ivo-van-hove-theater-van-de-lage-landen-tot-broadway>
- € 5.000
- Ivo van Hove. Emile Schra, Uitgeverij Polis, Antwerpen, 2018, ISBN13: 9789463102162

Vluchtelingen aan de grens van Europa

- Deze fotoreportage van **Brecht De Vleeschauwer** schetst de situatie langsheen de Balkanroute, anderhalf jaar nadat de Europese leiders de 'sluiting' ervan aankondigden. In realiteit is de grote stroom op de Balkan dan wel uitgedoofd, 'gesloten' is de Balkanroute niet echt, zo blijkt.
- Auteur: Brecht De Vleeschauwer
- Publicatie: Apache.be
- € 2.990
- <https://www.fondspascaldecroos.org/nl/supported-projects/muurvast>
- Beeldverhaal: 'Vluchtelingen langs de grens van Fort Europa' - Apache.be, 3 januari 2018

Geen jongen, geen meisje

- Bijna twee procent van de bevolking (evenveel als het aantal roodharigen ter wereld) wordt geboren met een variatie in de sekse-karakteristieken. Het zijn kinderen met andere chromosomen, reproductieve organen, geslachtsklieren of genitaliën dan wat typisch verwacht wordt voor jongens of meisjes. Hoe worden ouders en kind opgevangen als er een baby geboren wordt met intersekse in Vlaanderen?
- Auteur: **Selma Franssen**
- Publicatie: Charlie Magazine
- € 1.000
- <https://www.fondspascaldecroos.org/nl/supported-projects/geen-jongen-geen-meisje>
- Artikel: “Voor mij is dit geen politiek spel, het gaat hier om mijn lieve, geweldige dochter” – Charlie.be 19 maart 2018

Een tapijt maakt het verschil in Marokko (niet?)

- Journaliste **Sarah Vandoorne** en fotografe **Sarah Van Looy** reisden naar Marokko, mekka van de tapijtensoeks. Daar ontmoetten ze de weefsters van Carpet of Life, een sociale onderneming die gerund wordt door twee ondernemende zussen uit Gent. Hun project bestaat erin kledij te recyclen in Europa, om die vervolgens tot tapijten te laten weven in de Sahara, aan een eerlijke prijs.
- Journalist: **Sarah Vandoorne (B)**
- Publicaties: Mo.be en Charlie.be
- € 1.130 €
- <https://www.fondspascaldecroos.org/nl/supported-projects/een-tapijt-maakt-het-verschil-marokko-niet>
- “Carpet of Life dient misbruiken in Marokkaanse tapijtensector van antwoord – Mo.be, 7 januari 2018
- De kleding van Eva’s overleden tweelingzus leeft verder in een tapijt – Charlie.be, 19 maart 2018

Chat Jihad

- De Egyptische journalist **Mahmoud Elsobky** en de Palestijnse televisiereporter en voormalig VN-medewerker **Fady Alghorra** gingen samen met een anonieme Belgische journalist een jaar lang, undercover, op zoek naar online gewelddadige jihadistische propaganda, hoe het verspreid wordt en hoe het fenomeen evolueert nu IS militair – bijna – verslagen is.
- Journalisten: Mahmoud Elsobky, Fady Alghorra en anoniem journalist
- Publicatie: MO.be
- € 10.000
- <https://www.fondspascaldecroos.org/nl/supported-projects/chat-jihad>
- Reeks zowel in het Nederlands als in het Engels – Mo.be

Waarom willen Senegalese jongeren naar Europa?

- In Senegal is 63 procent van de bevolking 25 jaar of jonger. Elk jaar wordt die groep groter. Bijna al deze jongeren willen naar Europa. Ze kennen de verhalen over de helse tocht door de woestijn, de mishandelingen in Libië en de kans te verdrinken in de Middellandse Zee. Maar dat houdt hen niet tegen. **Janine Meijer** sprak met zij die vertrokken en zij die achterbleven.
- Journalist: Janine Meijer
- Publicatie: De Standaard, Apache.be, Shoot.be

- <https://www.fondspascaldecroos.org/nl/supported-projects/waarom-willen-senegalese-jongeren-naar-europa>
- € 6.500
- [Al rappend de migratie naar Europa stoppen](#) – Apache.be, 12 juli 2018
- [‘Heb je al eens om je heen gekeken? Hier is niets’](#) – De Standaard, 28 juli 2018
- [Landbouwprojecten als rem op migratie](#), Apache.be, 12 februari 2018
- [Isabel Corthier’s symbolische beelden van Senegalese jongeren](#). Shoot, 27 november 2018

Identiteitsbewijzen rukken Palestijnse gezinnen uit elkaar

- Hoewel de Palestijnen één volk zijn, hebben ze, op een oppervlakte kleiner dan België, vier mogelijke identiteitsbewijzen. Israëls verdeel-en-heersbeleid reikt tot in de slaapkamer. **Ebe Daems** en **Sam Asaert** trokken naar Israël en Palestina om de persoonlijke verhalen van getroffen koppels te verzamelen en uit te zoeken hoe het systeem in elkaar zit.
- Journalist: Ebe Daems en Sam Asaert
- MO*, Mo.be, One World
- € 6.000
- <https://www.fondspascaldecroos.org/nl/supported-projects/identiteitsbewijzen-rukken-palestijnse-gezinnen-uit-elkaar>
- [Palestijnse gezinnen uit elkaar gerukt om joodse meerderheid in Israël te behouden](#)– MO*, 18 juni 2018
- [Israël bouwt een muur tussen Palestijnse geliefden in Jeruzalem](#) – MO*, 20 juli 2018
- [Israël maakt gezinsleven voor Palestijnen onleefbaar](#) – MO*, 24 juli 2018
- [Gepest door soldaten en kolonisten](#) – OneWorld, 25 juli 2017

De Stierenvechter met spijt? Die bestaat helemaal niet

- Hoeveel doet de waarheid er nog toe, als je mooie plaatjes kan delen die inspireren? De berouwvolle stierenvechter is er zo een. Op de foto zie je een stier haast smeken om zijn leven, terwijl de stierenvechter aan de kant zit, helemaal beduusd en volgens het onderschrift bij de foto berouw heeft. Niets is minder waar, zo ontdekten **Ann-Maria Cordia** en **Arkasha Keyzers**.
- € 1.380
- Journalisten: Ann-Maria Cordia (alumnus IRJ) en Arkasha Keyzers
- Publicaties: Charlie.be
- <https://www.fondspascaldecroos.org/nl/supported-projects/de-stierenvechter-met-spijt-die-bestaat-helemaal-niet>
- [De stierenvechter met spijt? Die bestaat helemaal niet](#) – Charlie, 23 april 2018
- [Álvaro Múnera: van ex-stierenvechter tot dierenrechtenactivist](#) – Charlie, 23 april 2018

Fraude met Bulgaarse vrouwen in ouderenzorg

- Kwetsbare Bulgaarse vrouwen komen naar België en Nederland om er in te wonen bij bejaarde ouderen die liever thuis blijven dan naar een rusthuis te moeten. Ze zullen deze bejaarden verzorgen tijdens hun laatste levensjaren of -maanden. **Ruben Brugnera** en vier collega’s onderzochten de dubieuze praktijken van Seniorcare24, een belangrijke aanbieder van deze diensten in de lage landen.
- Journalisten: Ruben Brugnera (B), Michaël Merrigan (B), Jasmijn Post (NL), Stanimir Ivanov Kumurdjiev (BG) en Anoeke Hofkens (NL) – Ruben, Michaël en Jasmijn zijn alumni van de opleiding IRJ.

JAARVERSLAG 2018

- € 4.040, ook werd dit project door de jury van ECBG gesteund.
- <https://www.fondspascaldecroos.org/nl/supported-projects/de-ouderenzorg-als-nieuwe-lucratieve-speeltu-in-voor-arbeidsmarkt-fraudeurs>
- Artikel/Reportage: Knack, Knack.be, De Groene Amsterdammer, EU Observer, 24 Chasa, VTM (Telefacts), Bivol
- [Fraude met Bulgaarse vrouwen in de ouderenzorg](#) (BE) – Knack, 30 May 2018
- [Fraude met Bulgaarse vrouwen in ouderenzorg: zwoegen voor 400 euro per maand](#) (BE) – Knack, 30 May 2018
- [Bulgarians Accused of Practicing Modern Slavery in Senior Care in Belgium](#) (BG) – Bivol, 30 May 2018
- [Българи експлоатирали домашни асистенти за възрастни в Белгия](#) (BG) – Bivol, 30 May 2018
- [Onderzoek Uitbuiting in de zorg](#) (NL) – De Groene Amsterdammer, 13 June 2018
- [Непосилна грижа срещу 400 евро на месец](#) (BG) – 24 Chasa, 14 June 2018
- [How to get around the EU posted workers directive](#) – EUObserver, 20 June 2018

TV

- [Trailer](#)
- [Fraude met bejaardenzorg](#), (BE), Telefacts (VTM), 30 mei 2018
- [TELEFACTS ONTHULT VORM VAN MODERNE SLAVERNIJ](#) (BE)- VTM, 30 May 2018
- Watch the full documentary [here](#), Telefacts (VTM), 30 May 2018

Secundaire publicaties

- [‘Moderne slavernij’ in de Belgische ouderenzorg](#) (BE) – De Standaard, 30 mei 2018
- [Peeters zit samen met Bulgaren over fraude met zorg](#) (BE) – De Tijd, 31 mei 2018
- [Jo Vandeurzen: ‘Activiteiten Bulgaars zorgbedrijf moeten eindigen’](#) – Knack, 30 mei 2018
- [Fraude met Bulgaarse vrouwen in Belgische ouderenzorg](#) – despecialist.eu, 30 mei 2018
- [Importante fraude dans les soins aux seniors impliquant une société bulgare](#) – Le journal du Médecin, 30 mei 2018
- [Fraude dans les soins aux seniors: Kris Peeters travaille avec les autorités bulgares](#) – Ciel FM, 30 mei 2018
- [Esclavagisme moderne et arnaque dans une société de services pour seniors](#) – 7sur7, 30 mei 2018
- [Quand une société bulgare arnaque les seniors belges \(et leurs soignants\)](#) – Paris Match, 30 mei 2018
- [Fraude dans les soins aux seniors: Kris Peeters travaille avec les autorités bulgares](#) – RTBF, 30 mei 2018
- [Bulgarians Accused of Practicing Modern Slavery in Senior Care in Belgium](#) (BG) – Bivol, 30 mei 2018
- [Българи експлоатирали домашни асистенти за възрастни в Белгия](#) – (BG) – Bivol, 30 mei 2018

Je kunt ook praten mét Salafisten

- Er is geen enkele vorm van religie waar politici en commentatoren zich zo druk om maken als Salafisme. De jongemannen met hun dikke baarden vol religie en de in lange, golvende gewaden gehulde vrouwen zijn uitgegroeid tot het symbool van achterlijkheid, van een islam die niet thuishoort in het Westen. Maar wat opvalt is dat we niet mét hen praten maar óver hen. **Chams Eddine Zaougui** besloot het anders te doen.
- Journalist: Chams Eddine Zaougui
- Publicaties: dS Weekblad, De Correspondent, Médor
- € 4.450
- <https://www.fondspascaldecroos.org/nl/supported-projects/je-kunt-ook-praten-met-salafisten>

Leopoldstraat 6 • 1000 Brussel • Belgium • T +32 2 705 59 19 • F +32 2 705 59 29

✉ info@journalismfund.eu facebook.com/journalismfund.eu [@journalismfund](https://twitter.com/journalismfund)

IBAN BE17 7330 5268 9521 • BIC KREDBEBB

- Je kunt ook praten mét Salafisten" - dS Weekblad, 9/05/2018.
- "Hoe ik in gesprek kwam met salafisten en zag wat er achter het etiket van 'religieuze gekken' zit" - De Correspondent, 16/08/2018.
- "Le dilemme de l'ourson haribo" - Médor, Autumn 2018.

Circulaire economische migratie

- Journalist **Filip Michiels** trok naar Senegal, en stelde ter plekke vast dat steeds meer jongeren er even hoogopgeleid als ambitieus zijn. Ze willen bovendien ook dringend af van het bestaande, paternalistische model van ontwikkelingshulp. Circulaire economische migratie kan volgens Michiels zowel voor hen, als voor Afrika én het Westen uitgroeien tot een win-win-model.
- Journalist: Filip Michiels
- Publicaties: Trends
- € 2.250
- <https://www.fondspascaldecroos.org/nl/supported-projects/circulaire-economische-migratie-een-innovatief-winwin-model>
- Belgische topbedrijven investeren in Afrika: iedereen wint met circulaire migratie. – Trends -12 april 2018

Terugkeren naar Irak

- Ondanks de bomaanslagen, keren Irakezen massaal terug naar hun land. Wie Irak verlaat, heeft zijn persoonlijke redenen om te gaan. Wie terugkeert, heeft daar vaak niet echt voor gekozen, ook al heet het dan "vrijwillig" te zijn. **Tine Danckaerts** ging samen met fotograaf Karim Abraheem naar Bagdad en sprak met de terugkeerders.
- Journalist: Tine Danckaerts (B) en Kareem Abraheem (B)
- Publicatie: MO*/Mo.be
- € 4.480
- <https://www.fondspascaldecroos.org/nl/supported-projects/terugkeren-naar-irak-een-kapot-land>
- 'België blijft een droom maar geen land om naar terug te keren', maart 2018 MO* magazine
- 4200 Irakezen keerden tussen 2015 en 2017 uit België terug- Mo.be, 14 maart 2018
- Redactieblog - Tussen bommen en brood- Mo.be, 16 januari 2018
- Redactieblog - De rauwe zenuwen van Bagdad- Mo.be, 19 januari 2018
- Interview - We hebben geen andere keuze dan te vechten voor Irak- Mo.be, 3 februari 2018
- Artikel - Wie zijn de criminele asielzoekers die België gedwongen kan terugsturen naar Irak- Mo.be, 15 maart 2018
- Interview - Iraakse minister van Water 'Irak dreigt uit te drogen'- Mo.be, 4 april 2018.
- Reportage - De waterstrijd van de moerasarabieren, Mo.be, 6 april 2018

De toekomst van het Internationaal Strafhof

- In Zuid-Afrika eindigde de hevige politieke strijd tussen president Zuma en zijn uitdager en partijgenoot Ramaphosa in het voordeel van Ramaphosa. Ze botsten over van alles, maar leken het tot voor kort over een ding eens: ze wilden allebei af van het Internationaal Strafhof. **Janneke Juffermans** zoekt uit of de machtswissel voor een nieuwe houding zorgt.
- Journalist: Janneke Juffermans

- Publicaties: MO* en Down to Earth Magazine
- € 5.000
- <https://www.fondspascaldecroos.org/nl/supported-projects/de-toekomst-van-het-internationaal-strafhof>
- Vrede of gerechtigheid? Zuid-Afrika botst met Internationaal Strafhof Den Haag - MO*, 21 februari 2018
- In Kaapstad is het water bijna op - Down to Earth Magazine, 1 maart 2018

- **Changez!**
- In 12 reportages gaat filmmaker **Ben De Raes** na of burgerinitiatieven een waardevolle en duurzame speler worden in ons Belgisch landschap, of is bottom-up ook 'pop-up'? Zullen we de komende jaren meer en meer van deze transitie-initiatieven zien of stoten ze te vaak op halve en hele mislukkingen?
- Journalist: Ben De Raes
- Mo.be
- € 5.000
- <https://www.fondspascaldecroos.org/nl/supported-projects/changez>
- Artikelen reeks (8) op Mo.be - <https://www.mo.be/dossiers/changez>

- **Profiel van kabinetsleden in Vlaamse gemeenten**
- De Vlaamse centrumsteden tellen samen meer dan 300 cabinetards, een forse groei de afgelopen twee legislaturen. Gewapend met de wet op de openbaarheid van bestuur trokken **Steven Vandenbussche** en **Claude Archer** op onderzoek en deden enkele opmerkelijke vaststellingen.
- Journalist: Steven Vandenbussche en Claude Archer
- € 4.500
- www.fondspascaldecroos.org/nl/supported-projects/de-kabinettisering-lokaal
- De kabinettisering lokaal: centrumsteden tellen meer dan 300 cabinetards - Artikel – Apache.be – 2 oktober 2018
- Knack 3 oktober 2018

Duurzaamheid en transparantie in de farmasector

- Terwijl in veel sectoren duurzaamheid, transparantie en een sociale reflex steeds duidelijker als doel worden omschreven, is een visie hierover in de Belgische farmasector (nochtans goed voor 10% van de Belgische export) moeilijk te vinden. Deze reeks is het resultaat van een onderzoek door **Isabelle Vanhoutte** naar 'best practices' uit het buitenland rond sociale en transparante farma.
- Journalist: Isabelle Vanhoutte (freelance)
- € 1.700
- <https://www.fondspascaldecroos.org/nl/supported-projects/duurzaamheid-en-transparantie-de-farmasector>

Print

- De Standaard 02/11/2018 : 'Biohackers jagen op 'insuline voor iedereen'
- De Standaard 03/11/2018 : "Op zoek naar middel tegen malaria"

Online:

- Biohackers jagen op 'insuline voor iedereen' (Standaard.be, 02/11/2018)
- 'Wij zoeken wat voor big farma niet rendabel is' (Standaard.be, 03/11/2018)

- Ontwikkeling onmisbaar medicijn tegen ebola geen prioriteit voor grootste farmabedrijven (Mo.be, 28/12/2018)

Senegal aan de Ramblas

- Naar schatting 500 straatverkopers spreiden dagelijks hun doeken uit in het centrum van Barcelona. Aan dat doek, manta in het Spaans, hebben de straatverkopers hun verzamelnaam te danken: manteros. **Arkasha Keyzers** praatte met hen over valse sneakers, rioolpils en de angst voor een strafblad.
- € 1.540
- Journalisten: Arkasha Keyzers (freelance) en Carlos Roth (freelance)
- <https://www.fondspascaldecroos.org/nl/supported-projects/senegal-aan-de-ramblas>

PRINT

- Knack, 31 oktober 2018

ONLINE

- Senegal aan de Ramblas. Tussen de straatverkopers van Barcelona. Knack.be, 30/10/2018.
- Arkasha Keyzers was te gast in het Radio 1 programma Interne Keuken. 2/12/2018.
- Op Radio 1.be werd aandacht besteed aan haar artikel.

Oeganda: 'het beste land ter wereld voor vluchtelingen'

- **Arne Gillis** ging naar Oeganda, 'het beste land ter wereld voor vluchtelingen'. Dat beeld verhuult echter een minder idyllische werkelijkheid, zo kon hij vaststellen. Momenteel herbergt het Oost-Afrikaanse land al zo'n anderhalf miljoen vluchtelingen, voornamelijk uit DR Congo en Zuid-Soedan. Waarom is Oeganda eigenlijk zo gretig om al die vluchtelingen op te vangen?
- Journalist: Arne Gillis
- € 2.700
- <https://www.fondspascaldecroos.org/nl/supported-projects/oeganda-het-beste-land-ter-wereld-voor-vluchtelingen>

PRINT

- Uganda: Het beste land ter wereld voor vluchtelingen, MO*, 2/12/2018

ONLINE

- Wij zijn klaar voor nog een miljoen Congolezen, 17/12/2018, Mo.be

Baas over eigen buik

- Op basis van veldwerkonderzoek dat in Israël/Palestina en Georgië werd verricht, brengen **Aïlien Reyns** en **Sigrid Vertommen** de bloeiende draagmoederschapsbusiness tussen Israël en Georgië in kaart.
- Journalist: Sigrid Vertommen en Aïlien Reyns
- € 5.700 €
- <https://www.fondspascaldecroos.org/nl/supported-projects/baas-over-eigen-buik>

PRINT

- Mo* magazine, 5 december 2018

ONLINE

- MO*Paper: Van vraagouder tot draagmoeder: De babybusiness tussen Israël en Georgië, MO.be, 8 januari 2019.

Land Invest Gate – De verdwenen miljoenen

- Documenten die **Tom Cochez** kon inkijken, tonen hoe Erik Van der Paal – de protegee van N-VA-voorzitter Bart De Wever – en zijn Nederlandse kompaan Marc Schaling zes jaar lang miljoenen euro's uit Land Invest zogen. De projectontwikkelaar kon al die tijd rekenen op opvallende politieke steun bij omstreden Antwerpse bouwprojecten.
- Journalist: Tom Cochez (freelance)
- € 2.905
- <https://www.fondspascaldecroos.org/nl/supported-projects/land-invest-gate-de-verdwenen-miljoenen>

ONLINE

- [Land Invest Gate \(1\): De verdwenen miljoenen](#), Apache.be, 29/11/2018.
- [Land Invest Gate \(1\): Pensionnés liégeois: Des millions d'euros dilapidés](#), LeVif.be, 29/11/2018.
- [Land Invest Gate \(2\) : Fornuis à gogo, een bedrijfskantine met een ster](#), Apache.be, 6/12/2018.
- [Land Invest Gate \(2\): Restos à gogo aux frais d'Ogeo](#), LeVif.be, 6/12/2018.
- [Land Invest Gate \(3\): Excessieve uitgaven, cumul, werken zonder contract](#), Apache, 7/02/2019.
- [Land Invest Gate \(4\): 906.000 euro voor de 'favoriete architecte' van Stéphane Moreau](#), Apache, 9/02/2019.
- [Land Invest Gate \(5\): de 'vergeten' factuur van 261.000 euro van de Ogeo baas](#), Apache, 20/02/2019.
- [Land Invest Gate \(6\): politieke sturing achter toren Tunnelplaats](#), Apache, 10/05/2019.
- [Land Invest Gate \(7\): een lening van € 200.000 aan Alain Mathot](#), Apache, 15/05/2019.
- [Land Invest Gate \(8\): huiszoeking bij Alain Mathot: de geheime villa in Koh Samui](#), Apache, 16/05/2019.

IMPACT

- [Gerecht onderzoekt dossier Tunnelplaats](#), Apache, 25/02/2019.

De schaduw van de grootste dam ter wereld

- In oktober 2016 duwde de autoritaire president van Tadzjikistan, Emomali Rachmon, met een bulldozer een hoop stenen in de rivier Vachsij. Hiermee gaf hij een doorstart aan de bouw van de Rogundam die al begon in 1976. Rogun moet met 335 meter de hoogste dam ter wereld worden en de grootste waterkrachtcentrale van Centraal-Azië. Een straffe prestatie voor het armste land van de regio.
- Journalist: Brecht Castel
- 3.700 €
- <https://www.fondspascaldecroos.org/nl/supported-projects/de-schaduw-van-de-hoogste-dam-ter-wereld>

Print

- Het artikel verscheen op 24 november 2018 in dS Weekblad.

Online

- [Een dam te ver](#), standaard.be, 24 november 2018.

Als de kolenboer de passie preekt

- Begin juni. Katowice staat voor een loden zomer, een van de heetste uit zijn geschiedenis. De stad zal zuchten onder de klimaatverandering, net als grote delen van Europa. Maar het klimaat heeft in Zuid-Polen geen prioriteit. Die gaat naar de banen in de steenkoolmijnen en de smog van de steenkoolkachels.
- Journalist: Raf Custers

- 1.765 €
- <https://www.fondspascaldecroos.org/nl/supported-projects/als-de-kolenboer-de-passie-preek>
- Print
Klimaattop Katowice: 'Stabiliteit moet er zijn, geen herrie', MO*, december 2018.
- Online
[Klimaattop Katowice: 'Stabiliteit moet er zijn, geen herrie', MO.be, 04/12/2018.](https://www.fondspascaldecroos.org/nl/supported-projects/als-de-kolenboer-de-passie-preek)

Een Koptische kwestie

- In België leeft een kleine ongekende minderheid uit het Midden-Oosten: Koptische christenen uit Egypte. Voor velen was migratie een keuze voor een beter leven, anderen wijzen eerder op de penibele positie van de Kopten in Egypte. In haar film belicht **Laura Zuallaert** de onderhuidse spanning die de Koptische gemeenschap tekent en het geweld waarmee ze met regelmaat worden geconfronteerd.
- € 6.500
- <https://www.fondspascaldecroos.org/nl/supported-projects/een-koptische-kwestie>

TELEVISIE

- [Een koptische kwestie](#) – Vranckx (Canvas, VRT), 24 juni 2017

Ademloos

- Kapelle-op-den-Bos is het geboortedorp van filmmaker Daniel Lambo. Het leven is er goed, Daniels vader was arbeider en vakbondsman in de lokale fabriek van Eternit. Het bedrijf was ooit één van de grootste asbest producerende multinationals ter wereld. De asbestproblematiek blijkt brandend actueel te zijn, wanneer de activiteiten van Eternit in het buitenland onder de loep worden genomen
- Journalist: Daniel Lambo, Maarten Schmidt, Berber Verpoest
- € 10.000
- <https://www.fondspascaldecroos.org/nl/supported-projects/ademloos>
- Documentaire reeks, VRT/Canvas
- Online artikelen:
  - ['Ik ijver voor een monument voor alle slachtoffers van asbest wereldwijd'](#) - (standaard.be, 17 maart 2017)
  - [Van Kapelle tot Kymore: Etex ook verantwoordelijk voor asbestslachtoffers in India?](#) (Mo.be, 16 december 2017)
  - [Hoe het asbestverhaal gewoon verder gaat](#) (Knack, 4 september 2018)
  - [Asbestlobby: wreed en meedogenloos](#)(Apache, 20 december)
- Documentaire:
  - [Website](#)
  - [Première MOOOV Filmfestival](#), 21 april 2018
  - starting 5th of September 2018: screenings of 'Ademloos' in [Cinema ZED](#) (Leuven), [Cinema Palace](#) (Brussel), [Sphinx Cinema](#) (Gent), [Cinema Lumière](#)(Brugge) [UGC Cinema's Antwerpen](#) en Cinema Rio (De Haan).
  - 18.02 - ManAs vzw (Antwerpen)
  - 28.02 - Quai10 (Charleroi)
  - 28.02 - GC De Wildeman (Herent)
  - 20.03 - Bibliotheek Zwijndrecht

JAARVERSLAG 2018

23.03 - 30.06 - Extra City (Antwerpen)

25.04 - GC Nekkersdal (Brussel)

I am golden Karen

- Voor de Karen, een ethnische minderheid uit Zuid-Oost Birma, brengt de recente Rohingya-crisis pijnlijke herinneringen boven aan wat zij 15 jaar geleden ervoeren. Het geweld en de systematische onderdrukking door het Birmese leger zorgde ervoor dat ca. 400.000 Karen hun land ontvluchtten en een leven begonnen als vluchteling in buurland Thailand. **Maui Druez** en **Preben Verledens** vertellen het verhaal van hiphopmuzikant Thawaa.
- Journalisten: Maui Druez en Preben Verledens
- € 8.000
- <https://www.fondspascaldecroos.org/nl/supported-projects/i-am-golden-karen>
DOCUMENTAIRE
- Première op MOOOV Festival in Turnhout, 19 april 2018

Geen vrienden, behalve de bergen

- Documentairemaker **Jozef Devillé** sprak met Koerdische vrouwenlegers die strijden voor een radicaal andere samenleving. Ze noemen het “democratisch confederalisme” en in dat systeem staan democratie, ecologie en gelijkwaardigheid tussen man en vrouw centraal. Een visie, die niet enkel in de regio, maar tot ver in het Westen een inspiratie zou kunnen zijn tot het herbekijken van wat we gemakshalve democratie noemen.
- € 6.000
- <https://www.fondspascaldecroos.org/nl/supported-projects/geen-vrienden-behalve-de-bergen>

Ghana for You

- Filmmaker en acteur **Adams Mensah** keert terug naar Ghana, het land waar hij geboren is en de helft van zijn leven doorbracht. Samen met Belgische en Ghanese vrienden reist hij doorheen Ghana en peilt hij naar de mogelijke motivaties van Ghanezen om hun land te verlaten.
- Journalist: Adams Mensah
- € 5.400
- <https://www.fondspascaldecroos.org/nl/ghana-you>

TELEVISIE

- Vranckx – De Nomaden, VRT/Canvas, 15/12/2018.

DOCUMENTAIRE

Diverse festivals o.a.:

- Afrika Filmfestival
- Fespaco, het Festival Panafricain du Cinéma et de la télévision de Ouagadougou.
- Mashariki African Film Festival

Amazones

- In de driedelige documentaire-reeks Amazones gaat **Phara de Aguirre** op zoek naar vrouwen die de wapens opnemen. Ze onderzoekt waarom de vrouwen die radicale keuze hebben gemaakt, wat ze hopen te bereiken en wat de gevolgen zijn, voor henzelf en voor hun omgeving.
- Journalisten: Nahid Shaikh, Phara de Aguirre, Filip Lenaerts
- 6.000 €
- <https://www.fondspascaldecroos.org/nl/supported-projects/amazones>
TV
- Aflevering I: Israël - Palestina - VRT/Canvas, 20 februari 2018
- Aflevering II: Colombia - VRT/Canvas, 27 februari 2018
- Aflevering III: Iraaks Koerdistan - VRT/Canvas 6 maart 2018
TRAILER
- Amazones

Puerta sin colores

- Wanneer de eerste protesten tegen het regime uitbreken in Venezuela, werkt **Marianne Cap** in een tehuis voor jongens met een moeilijke thuissituatie. Samen met collega Irislis A Cova en reportagemaker Roel Nollet gaat ze vier jaar later op zoek naar de jongens van toen. Een reis door een land in crisis aan de vooravond van de verkiezingen.
- Journalist: Roel Nollet en Marianne Cap
- 9.080 €
- <https://www.fondspascaldecroos.org/nl/supported-projects/puerta-sin-colores>
Documentaire
- Puerta sin colores - Canvas/Vranckx & De Nomaden, zaterdag 19 mei 2018.
- Redhorse

Er was eens...

- Zesdelige documentairereeks van o.a. **Maarten en Lennart Stuyck, Bram Conjaert en Maarten Bernaerts** die een unieke blik werpt achter de schermen van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen. We volgen een aantal wetenschappers tijdens hun werkzaamheden in het Instituut in Brussel, maar we gaan ook mee op expeditie in binnen- en buitenland. Zo zien we niet alleen de wereld in het museum, maar ook het museum in de wereld.
- Journalisten: Maarten en Lennart Stuyck, bram Conjaert, Maarten Bernaerts
- 6.500 €
- <https://www.fondspascaldecroos.org/nl/supported-projects/er-was-eens>
DOCUMENTAIRE
- Documentairereeks: vanaf 4 november 2018 zes weken lang elke zondag op VRT, Canvas.
- Leven in steen - zondag 4 november 2018
- Een verzameling voor de eeuwigheid - 11 november 2018
- De zoekende mens - 25 november 2018
- Een model voor de natuur - 2 december 2018
- Een theorie die nooit af was - 9 december 2018
- Trailer

Faire-part

- 'Faire-part' is de zoektocht van **Anne Reijniers, Rob Jacobs, Nizar Saleh en Paul Shemisi** naar een manier om Kinshasha te portretteren. Door het filmen van artistieke performances in openbare ruimtes, schetsen ze een provocatief beeld van de stad en haar relaties met de rest van de wereld.
- Journalisten: Anne Eijniers, Rob Jacobs, Nizar Saleh, Paul Shemisi
- €5.000
- <https://www.fondspascaldecroos.org/nl/supported-projects/faire-part>

DOCUMENTAIRE

- Same Same But Different festival, Vooruit, Gent, 20 februari, 20u.
- Afropolitan Festival - Bozar, Brussel - 10 februari, 16u.
- Brussels Art Film Festival: in competitie, 17 november, 14u.
- Avant-première: 1 november 2018 om 18u en om 20u30 in de Beursschouwburg, Brussel. [Klik hier voor meer info](#)

Is IS voorbij?

- Het kalifaat staat op verschrompelen en IS is zo goed als militair verslagen. Maar wat dan? Is IS dan inderdaad voorbij? Wat rest er van de terreurgroep en waar kunnen we ons aan verwachten? In een zoektocht naar antwoorden op die vragen, gaat journalist Mahmoud Elsobky op weg naar wat het kalifaat ooit was.
- Journalist: Mahmoud Elsobky
- €20.000
- <https://www.fondspascaldecroos.org/nl/supported-projects/voorbij>

DOCUMENTAIRE

- Is IS voorbij, VRT/Canvas, 22/11/2018.
PRINT
- <https://www.mo.be/reportage/de-tweede-adem-van>, MO.be, 23/11/2018.
IN DE PERS
- Hoe moet het na de val van IS?, Johan Leman, Apache.be, 27/11/2019.

3.3. VLAAMS JOURNALISTIEK FONDS

3.3.1. ALGEMEEN KADER

Aanleiding

In de zomer van 2018 lanceerde Vlaams minister van Media Sven Gatz het Vlaams Journalistiek Fonds. Het was de culminatie van een lang voortraject. Een belangrijke factor was het onderzoeksrapport *Eén taal, meer stemmen. Journalistiek, innovatie en samenwerking in Nederland en Vlaanderen*, dat als een van de aanbevelingen had om een Vlaams Journalistiek Fonds op te richten naar het voorbeeld voor het Stimuleringsfonds voor de Journalistiek in Nederland. Verbonden aan dat onderzoekstraject organiseerden Vlaams-Nederlands Huis deBuren en het Stimuleringsfonds twee conferenties over journalistiek, telkens met de minister als gast. In het verlengde daarvan hield de commissie Media van het Vlaams Parlement in 2017 en 2018 verschillende hoorzittingen over het Vlaamse beleid t.a.v. journalistiek, en dienden vijf partijen een gezamenlijke resolutie in waarin ze de Vlaamse Regering vroegen om een toekomstgerichte en medium neutrale ondersteuning van onafhankelijke, kwalitatieve journalistiek uit te bouwen.

Op 13 juni 2018 kondigde minister Gatz de lancering van het VJF aan in een persbericht:

“Met dat Vlaams Journalistiek Fonds wil ik de Vlaamse journalistiek beter ondersteunen, stimuleren en innoveren. In deze snelle samenleving van sociale en digitale mediaplatformen is het erg belangrijk te blijven investeren in pluriforme en kwalitatieve journalistiek. Want in de massa nieuws die tegenwoordig online permanent gevoed wordt, ook door fake news, moeten onze Vlaamse nieuwsmedia een geloofwaardig kompas kunnen bieden. Het VJF zal samenwerken met het Fonds Pascal Decroos, dat al heel wat expertise heeft in het coördineren van werkbeurzen, en de VVJ, de beroepsvereniging van de Vlaamse actieve journalisten. Bovendien wil ik via dit Fonds de samenwerking stimuleren met de Nederlandse tegenhanger, het SVDJ. De uitdagingen die de nieuwe digitale mediasamenleving aan de journalistiek stelt, zijn in Nederland immers dezelfde als in Vlaanderen.”

Doelstellingen

Het VJF staat voor toekomstgerichte en medium neutrale ondersteuning van onafhankelijke, kwalitatieve en innovatieve journalistiek. Het heeft vier hoofddoelstellingen:

- Coördineren en verdelen van subsidies voor innovatieve journalistiek
- Organiseren van een kennisdelingsplatform over alles wat met nieuws en media te maken heeft
- Aanwakken van de samenwerking met Nederland

- Functioneren als doorverwijsloket voor vragen over journalistiek, in samenwerking met de Vlaamse Vereniging van Journalisten en het Journalistenloket

Organisatie, opstart en tijdslijn

De doelstellingen, werking en financiering van het VJF staan beschreven in een Samenwerkingsovereenkomst tussen de drie partijen:

- De Vlaamse Gemeenschap
- De Vlaamse Vereniging van Journalisten (VVJ)
- Journalismfund.eu vzw

Deze drie partijen zetelen samen in een stuurgroep die het VJF adviseert. De Samenwerkingsovereenkomst loopt over de periode 2018-2020.

Het VJF is operationeel sinds september 2018. Tussen juni en september bereidde de stuurgroep de opstart intensief voor. Ze startte de onderhandelingen over de Samenwerkingsovereenkomst, begeleidde de aanwerving van een projectcoördinator, stelde een subsidiereglement op en liet een logo ontwerpen.

De dagelijkse leiding en werking van het VJF zijn toevertrouwd aan Journalismfund.eu, dat het VJF ook in rechte vertegenwoordigt. Op 10 september ging de projectcoördinator van het VJF aan de slag. Hij wordt bij de dagelijkse werking bijgestaan door de financieel manager van Journalismfund.eu.

De belangrijkste opdracht van het VJF in 2018 was het coördineren en verdelen van subsidies voor innovatieve journalistiek. Begin september werd het subsidiereglement gepubliceerd op de websites van de partners in de stuurgroep. Op vrijdag 14 september ging ook de website van het VJF online. Op 1 oktober organiseerde het VJF een openbare infoavond over de subsidieregeling. De deadline voor aanvraagdossiers was 31 oktober. Op 7 december keurde de Vlaamse Regering de definitieve Samenwerkingsovereenkomst 2018-2020 over het Vlaams Journalistiek Fonds goed. Op 11 december maakte het VJF de subsidietoekenningen openbaar bekend. Voor het einde van 2018 sloot Journalismfund.eu met alle subsidieontvangers een subsidiecontract af.

3.3.2. SUBSIDIEREGELING VOOR INNOVATIEVE JOURNALISTIEK

Sterke en diverse media zijn nodig om de pers haar rol van vierde macht in onze democratie te laten spelen. Daartoe is het noodzakelijk dat die nieuwsmedia zich tijdig en accuraat weten aan te passen aan de snel evoluerende technologie en het wijzigende mediagedrag van de bevolking. Daarom organiseerde het VJF, met middelen van minister van Media Gatz, een subsidieronde voor innovatieve journalistieke projecten die het nieuwsaanbod vernieuwen, verbreden en pluriformer maken.

Krachtlijnen subsidieregeling

- Om in aanmerking te komen dienden de projecten een journalistiek en innovatief karakter te hebben. De beoogde innovatie kon betrekking hebben op de productiewijze, factchecking, datajournalistiek, storytelling, het inzetten van het publiek bij (regio)journalistiek, het bevorderen van diversiteit en het bereiken van kwetsbare doelgroepen, alternatieve verdienmodellen en ondernemerschap, crowdsourcing en zo meer.
- De looptijd van de projecten moest zich situeren tussen de 1 december 2018 en 31 maart 2020.
- Een project kon maximaal voor 80% van de geraamde kosten worden ondersteund.
- Zowel startende nieuwsmediabedrijven (start-ups), individuele journalisten als organisaties – ofwel zelfstandig ofwel ondersteund door een nieuwsmediabedrijf – konden een projectsubsidieaanvraag indienen.
- De deadline voor aanvraagdossiers was 31 oktober.
- Een onafhankelijke autonome jury beoordeelde de aanvraagdossiers op de volgende criteria: het journalistieke karakter (25%), het innovatieve karakter (25%), duurzaamheid (10%), uitvoerbaarheid (10%), teamsamenstelling (10%) en budgetplan (20%).

Infosessie

Op maandagavond 1 oktober organiseerde het VJF een infosessie over de subsidieregeling. De interesse daarvoor was groot. Met zo'n vijftig aanwezigen was het auditorium van de Vlaamse Vereniging van Journalisten, waar de infosessie plaatsvond, goed gevuld. De avond werd geopend door René van Zanten, directeur van het Nederlands Stimuleringsfonds voor de Journalistiek. Hij gaf een kort overzicht van de verschillende sporen waarop het fonds werkt: innovatie, onderzoek en kennisdeling.

Het tweede luik van de avond focuste op de subsidieregeling voor innovatieve journalistieke projecten van het VJF. De projectcoördinator van het fonds schetste het kader waarbinnen het VJF opereert en gaf meer uitleg over wat voor soort projecten in aanmerking komen voor subsidie. De financieel manager van Journalismfund.eu besprak in detail hoe aanvragers een projectbudget kunnen opstellen. Tot slot belichtte de juridisch adviseur van de Vereniging van Vlaamse Journalisten enkele aspecten van intellectueel eigendomsrecht.

Op het einde van de sessie konden de bezoekers nog bij de sprekers terecht met individuele vragen.

Informatieverstrekking en advisering bij aanvraagdossiers

Tot aan de aanvraagdeadline van 31 oktober zette het VJF intensief in op informatieverstrekking en het beantwoorden van vragen van potentiële aanvragers, per telefoon, mail of op kantoor. Het publiceerde op zijn website ook een handleiding bij het opstellen van een budgetplan.

Het VJF screende alle ingediende dossiers op volledigheid en ontvankelijkheid. Het contacteerde de aanvragers voor eventuele bijkomende toelichting of verduidelijking. Vooral wat het zakelijke luik betrof was er veel zorg nodig om alle financiële gegevens volgens dezelfde indeling in het Budgetplan weer te geven, opdat alle dossiers op gelijke basis beoordeeld konden worden.

Groot aantal aanvragen

Er werden 37 aanvragen ingediend, voor in totaal 1,8 miljoen euro. Dat aantal was een groot succes. Eerdere projectoproepen voor innoverende journalistieke projecten bij het Departement CJM hadden respectievelijk 20 (2016) en 10 (2017) aanvragen.

Jury

Het subsidiereglement stipuleerde dat de beoordeling van de dossiers gebeurde door een jury van vier onafhankelijke experts, samengesteld door de stuurgroep van het VJF. De jury bestond in 2018 uit:

- Leen d’Haenens (voorzitter) (gewoon hoogleraar communicatiewetenschap aan het Instituut voor Mediastudies van de KU Leuven);
- Dries Rombouts (docent media-innovatie aan de Arteveldehogeschool in Gent);
- Anouk van Kampen (België-correspondent voor NRC);
- Marc Buelens (emeritus professor en voormalig directeur van Vlerick Business School).

Aangezien de jury slechts één maand had om alle 37 dossiers te bestuderen, beoordelen en quoteren, besteedde het VJF bijzondere aandacht om de jury zo goed mogelijk te ondersteunen. Het stelde een instructie- en deontologiedocument op, bezorgde de voormalig goedgekeurde aanvraagdossiers op een uniforme manier in verschillende loten, kwam een praktische werkwijze overeen en overlegde op voorhand over een vergadermethodiek.

De jury heeft alle aanvraagdossiers geëvalueerd op basis van de beoordelingscriteria uit het subsidiereglement, rekening houdend met het totaal beschikbare subsidiebedrag van 500.000 euro. Op basis van een schriftelijke voorbereiding die de juryleden op voorhand moesten insturen, is de jury op een afsluitende juryvergadering in debat gegaan om de definitieve subsidiebesluiten vast te leggen. De jury toonde zich daarbij positief over de

JAARVERSLAG 2018

voorbereiding en het kader waarbinnen ze kon werken, had geen opmerkingen over de procedure, en toonde zich tevreden met het eindresultaat. De jury was ook opgetogen dat ze heel verschillende soorten projecten heeft kunnen ondersteunen: factchecking en AI, podcasts, regiojournalistiek, een productiehuis, een crossmediaal platform, doelgroepverbreding naar laaggeletterden en jongeren, enzovoort.

Subsidietoekenningen voor innovatieve journalistieke projecten

Het VJF had in 2018 € 500.000 ter beschikking om toekomstgerichte projecten te ondersteunen die de journalistiek in Vlaanderen vernieuwen en verbreden. Er werden in totaal 37 aanvragen ingediend, voor samen 1,8 miljoen euro. Een autonome jury toetste de aanvraagdossiers aan de beoordelingscriteria uit het subsidiereglement, en besliste om subsidie toe te kennen aan deze 11 projecten:

Aanvrager	Naam project	€ toegekend
Vocvo vzw	Wablieft gaat digitaal	32.400,00
Eva Moeraert	Podlab	35.823,28
Jan Jagers	FactRank Pro: digitaal claimspotten voor factchecking in Vlaanderen	39.868,79
Sonderland vzw	Productiehuis Sonderland	111.018,04
De Werktitel cvba	Apache Lokaal	67.452,47
Textgain bvba	kloptditwel.be	82.961,60
RTVB vzw	Op de rooster	9.470,00
Ethercentrum vzw	Chase Social Stories - Onderzoeksbeurzen voor innovatieve maatschappelijke verhalen	50.071,62
Robbe Vandegehuchte	Heavn: Het Expat Arsenal Vlaanderen & Nederland	6.900,00
Jan De Deken	The Polar Project	43.925,00
Getbasic vzw	Journalistiek via de nieuwste webformats	20.109,20
	TOTAAL	500.000,00

JAARVERSLAG 2018

- Vocvo vzw
€ 32.400 voor **Wablieft gaat digitaal**, een online nieuwsmagazine voor laaggeletterde volwassenen.
- Textgain bvba
€ 82.962 voor **kloptditwel.be**. Dat is is een online platform dat met behulp van artificiële intelligentie desinformatie en polarisering opspoort om die door deskundige fact checkers te laten duiden en bestrijden. Textgain is een spin-off van de Universiteit Antwerpen en ontwikkelt taaltechnologie op basis van zelflerende algoritmen. Voor kloptditwel.be slaan ze de handen in elkaar met media-experten van VRT NWS, de master journalistiek van de KU Leuven Campus Antwerpen en de bachelor journalistiek van de Erasmushogeschool Brussel.
- Sonderland vzw
€ 111.018 voor **Productiehuis Sonderland**: een interdisciplinair productiehuis voor non-fictie, door een collectief van journalisten, wetenschappers, video- en radiomakers, illustratoren en fotografen. Sonderland werkt per jaar rond één groot thema, en verkoopt zijn producties aan diverse media.
- RTVB vzw
€ 9.470 voor **Op de rooster**, een journalistieke wedstrijd van RINGtv voor jongeren in het raam van de regionale verkiezingen van 2019.
- Robbe Vandegehuchte
€ 6.900 voor **Heavn: het expat arsenaal Vlaanderen & Nederland**, een platform dat het potentieel van expats benut voor buitenlandjournalistiek in innovatieve formats.
- Jan Jagers
€ 39.869 voor **FactRank Pro**. Met FactRank Pro wordt software ontwikkeld die automatisch uit teksten beweringen destilleert die het factchecken waard zijn. Daarmee willen de initiatiefnemers Nederlandstalige journalisten een tool bezorgen die hen veel werk uit handen neemt en hen in staat stelt de kwaliteit, efficiëntie en impact van hun publicaties te verhogen. Het einddoel is betere informatievoorziening voor het publiek, en de pers die een extra en innovatief middel ter beschikking heeft om zijn waakhondfunctie te vervullen. Het is een project van Jan Jagers i.s.m. de universiteiten van Antwerpen, Leiden en Leuven.
- Jan De Deken
€ 43.925 voor **The Polar Project**, een crossmediaal onderzoeksjournalistiek medium over de klimaatverandering.
- Getbasic vzw
€ 20.109 voor **Journalistiek via de nieuwste webformats**, een samenwerking tussen DeWereldMorgen en Brussels cultuurhuis Le Space. Zij gaan via de nieuwste webformats nieuws brengen tot bij 16-24-jarige videoconsumenten door een team van beginnende acteurs en woordkunstenaars.
- Eva Moeraert
€ 35.823 voor **Podlab**, een opleidings- en coachingstraject voor podcastmakers.

- Ethercentrum vzw
€ 50.072 voor **Chase Social Stories**. Chase is een urban community van jonge digitale storytellers die verhalen creëren voor een jonge diverse groep van stadsjongeren in Vlaanderen en Brussel. In dit project geven ze onderzoeksbeurzen aan talentvolle gedreven verhalenvertellers en coachen ze hen bij het maken van verhalen die maatschappelijke verandering aan het licht brengen in Gent, Hasselt, Antwerpen en Brussel.
- De Werktitel cvba
€ 67.452 voor **Apache Lokaal**. Dat wordt een samenwerking tussen burgers, regionale correspondenten en nieuwswebsite Apache, met onder andere een pitch door burgers/tipgevers, begeleiding van regiojournalisten bij hun onderzoek, en lokale toonmomenten.

Mededeling en subsidiecontracten

De beslissingen van de autonome jury werden bekrachtigd door de Raad van Bestuur van Journalismfund.eu (dat het VJF overeenkomstig de Samenwerkingsovereenkomst in rechte vertegenwoordigt). Daarna werden alle 37 aanvragers per mail op de hoogte gebracht van de beslissing over hun dossier, vergezeld van een beknopte individuele toelichting bij de beslissing.

Het VJF heeft ook een subsidiecontract opgesteld voor de subsidiënten. In de laatste weken van december heeft het met alle 11 subsidieontvangers een gesprek gehad en zo'n contract ondertekend. In het contract zijn o.a. de subsidiemodaliteiten en de afspraken rond rapportage vastgelegd.

3.3.3. OVERIGE DOELSTELLINGEN

De VJF-Samenwerkingsovereenkomst stipuleerde dat de belangrijkste opdracht van het VJF in 2018 het coördineren en verdelen van subsidies voor innovatieve journalistiek was. Maar ook voor de overige drie hoofddoelstellingen werd al een basis gelegd.

Samenwerking met Nederland

Een belangrijke partner voor het VJF op dit vlak is **het Nederlands Stimuleringsfonds voor de Journalistiek** (SvdJ). Bij de oprichting van het VJF is dit fonds als voorbeeld genoemd. Bovendien was het de opdrachtgever voor het onderzoeksrapport *Eén taal, meer stemmen. Journalistiek, innovatie en samenwerking in Nederland en Vlaanderen* dat heeft bijgedragen aan de oprichting van het VJF.

De VJF-projectcoördinator werd midden september door het SvdJ uitgenodigd op de afsluitende bijeenkomst in Amsterdam van de **Vlaams-Nederlandse commissie** die het rapport heeft opgesteld. Daarop waren ook het SvdJ-bestuur, de directeur van het Vlaams-Nederlands huis deBuren en de Adjunct Algemeen Afgevaardigde van de Vlaamse Regering aanwezig. Het was een ideale gelegenheid om meteen bij de start van het VJF wederzijds kennis te maken en een basis te leggen voor verdere samenwerking.

Op uitnodiging van het VJF was de directeur van het SvdJ spreker op de **Infosessie** die het VJF op 1 oktober in Brussel organiseerde over zijn subsidieregeling. Hij vertelde het Vlaamse publiek daar over de werking van het SvdJ en de ervaring die het heeft met het ondersteunen van innovatieve journalistieke projecten.

In overleg met de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering in Nederland (AAVRN) communiceerde het VJF ook mee over de projectoproep voor de **Vlaams-Nederlandse journalistenbeurs** die de AAVRN en de Nederlandse ambassade in Brussel jaarlijks organiseren.

In november verhuisden het Vlaams Journalistiek Fonds en Journalismfund.eu hun kantoor naar **Vlaams-Nederlands Huis deBuren** in Brussel. Het samenhuizen in één gebouw met zowel deBuren als de Nederlandse Taalunie is een duidelijke meerwaarde voor de bevordering van de Vlaams-Nederlandse samenwerking. Met deBuren werd ook al samengezeten over de organisatie van de Vlaams-Nederlandse Mediacafés.

Het VJF had tevens een eerste kennismakingsoverleg met **De Brakke Grond**, het Vlaams Cultuurhuis in Amsterdam. Daarbij wisselde het o.a. informatie uit over podcastmakers voor het geplande Oorzaken Festival eind maart 2019.

Het VJF was in november ook aanwezig op de jaarlijkse Conferentie Onderzoeksjournalistiek van de Vlaams-Nederlandse Vereniging van Onderzoeksjournalisten (**VVOJ**), en op **Media van Morgen**. Op dat laatste congres presenteert het SvdJ de innovatieve journalistieke start-ups die het heeft ondersteund, wat bijzonder leerzaam was voor het VJF in de toekomst.

Enkele innovatieve journalistieke **projecten** waaraan het VJF een subsidie heeft toegekend, gaan uit van een Vlaams-Nederlandse samenwerking. Dat is bij uitstek het geval voor FactRank Pro, Heavn en Apache Lokaal. Voor dat laatste project gaat Apache een intensieve samenwerking aan met het Nederlandse Bureau voor Lokale Zaken.

De nieuwe werking van het VJF trok ook de aandacht van enkele Nederlandse **media**. Naast het SvdJ, dat op zijn website een uitgebreid stuk wijdde aan het VJF, berichtten o.a. ook Villamedia, het Noordhollands Dagblad en Unity.nu over het VJF.

Kennisdelingsplatform over alles wat met nieuws en media te maken heeft

Bij zijn opstart is het VJF meteen begonnen met een informatieronde langs verschillende geledingen van de sector: nieuwsorganisaties, koepels, onderwijs, universiteiten, overheid, politiek, VRT, Nederland. Op basis van de reeds gevoerde gesprekken blijkt dat een kennisdelingsplatform het best zo eenvoudig en laagdrempelig mogelijk moet zijn. Het zal zich vertalen in een nieuwsbrief en een website waar in verschillende categorieën op een aanschouwelijke manier kennis, onderzoeksresultaten, inspiratie, reflectie, *best practices* enz. worden samengebracht. In 2018 deelde het VJF Het VJF deelt zo'n kennis nu al sporadisch zo'n kennis, vooral via zijn Twitterkanaal.

Doorverwijsloket voor vragen over journalistiek

Over de doelstelling "Doorverwijsloket voor vragen over journalistiek in samenwerking met de Vlaamse Vereniging van Journalisten en het Journalistenloket" werd pas in december 2018 overeenstemming bereikt binnen de stuurgroep van het VJF. Het VJF heeft op zijn website een sectie met info over de sector. Daarnaast verwees het individuele vragen systematisch door naar het meest geschikte loket.

3.3.4. COMMUNICATIE

Wegens de krappe tijdsspanne voor het organiseren en uitvoeren van de subsidieregeling moest het VJF reeds één week na de opstart een **website** online hebben. De website www.vlaamsjournalistiekfonds.be bevat alle informatie over de subsidieregeling en een oplaadfunctie voor aanvraagdossiers. Daarnaast heeft de website o.a. een nieuws- en kennispagina. In 2019 wordt de website verder uitgebouwd.

Van midden september tot en met december 2018 had de website 1.586 gebruikers en 5.179 paginaweergaven. Berichten op de **sociale mediakanalen** van het VJF hadden een organisch bereik tot 3.245 (Facebook) en 6.840 (Twitter) mensen. Aangezien de werking en de communicatie in 2018 hoofdzakelijk was toegespitst op de subsidieregeling en nog niet op bredere kennisdeling, is dat alvast een mooie start.

Het VJF en de stuurgroep besteedden bijzondere aandacht aan het verspreiden van de **projectoproep** voor innovatieve journalistieke projecten. Alle organisaties in de stuurgroep verspreidden de informatie via hun website en nieuwsbrieven. De VVJ publiceerde ook een advertentie in hun ledenblad De Journalist. Ook andere

organisaties berichtten over de subsidieregeling en het VJF, waaronder het Fonds Pascal Decroos, MediaNet Vlaanderen en het Stimuleringsfonds voor de Journalistiek.

In het kader van de opstart en de subsidieregeling besteedde het VJF ook veel tijd aan individuele informatieverstrekking en begeleiding, per mail, telefoon of persoonlijk op kantoor. Daarnaast organiseerde het een infosessie bij de Vlaamse Vereniging van Journalisten.

Tot slot verspreidde het VJF de projectoproep ook gericht via sociale media (Twitter en Facebook).

Het uiteindelijke aantal aanvraagdossiers (37) lag twee- tot viermaal hoger dan bij gelijkaardige projectoproepen in het verleden. De verspreiding van de projectoproep was dus zeker succesvol.

Het VJF communiceerde ook actief over de **subsidietoekenningen** in december. Dat deed het o.a. via een persbericht, de website, sociale media en een nieuwsbrief. Het nieuws werd opgepikt door verschillende media in Vlaanderen en Nederland.

3.4. MONEY TRAIL PROJECT

3.4.1. ONDERZOEKSJOURNALISTIEK TEGEN FINANCIËEL ONRECHT

In mei 2018 werd Money Trail gelanceerd op de EIJC & Dataharvest conferentie. Money Trail is een samenwerkingsproject tussen Journalismfund.eu en hoog aangeschreven journalistiek en trainingsorganisatie Finance Uncovered en Free Press Unlimited – en Oxfam Novib. Wij krijgen daarbij de steun van het Nationale Postcode Loterij in Nederland.

Onderzoeksjournalistiek is een machtig wapen in de strijd tegen financieel onrecht. Dat bewezen Lux Leaks, de Bahama files, Football Leaks en de Panama Papers, die het thema belastingontwijking hoog op de internationale politieke agenda lanceerden. Door de enorme aandacht in de media voor de betrokken politici en bedrijven in Europa en de VS, leek het alsof dáár de belangrijkste slachtoffers vielen: Westerse overheden die belastingopbrengsten misliepen. Maar de werkelijke slachtoffers zijn de ontwikkelingslanden. Zij lopen jaarlijks ruim 100 miljard dollar mis door belastingontwijking en -fraude door internationale bedrijven. Geld dat ze keihard nodig hebben voor publieke voorzieningen als onderwijs, gezondheidszorg en infrastructuur. Het project wil bijdragen aan het einde van belastingontwijking, financiële schandalen, corruptie en dubieuze investeringen.

WERKBEURZEN

Rijke individuen en grote bedrijven die belasting ontwijken of illegale inkomsten witwassen, houden zich niet aan grenzen. Integendeel: hun financiële constructies lopen bij voorkeur via diverse landen, waar ze telkens de meest lucratieve graantjes uit het belastingstelsel meepikken. Onderzoeksjournalisten moeten dus ook de grens over als ze willen achterhalen hoe illegale geldstromen lopen. Daarom stimuleren we de samenwerking **tussen Afrikaanse, Aziatische en Europese** journalisten. In multidisciplinaire teams leggen zij nauwgezet de schimmige wereld bloot van corruptie en belastingontwijking. Een wereld waarin de rijken rijker worden, en de armen armer.

Binnen het Money Trail project verzorgt Journalismfund.eu het subsidiesysteem voor journalistieke onderzoeken en ondersteunt de teams met kundige, goed geselecteerde mentoren. We hadden drie oproepen in 2018 om journalisten te stimuleren intercontinentaal samen te werken (Azië, Afrika, Europa).

Een projectwebsite werd opgestart onder de vleugels van Oxfam Novib (www.money-trail.org). Journalismfund.eu ontwikkelde een onlineaanvraagstelsel, m.n. moneytral.journalismfund.eu dat verder werd aangepast aan de noden van de aanvragers en juryleden.

Journalismfund.eu ontving 12 aanvragen ingediend door 36 aanvragers in drie aanvraagrondes die werden gehouden in juli, september en november. De jury kwam twee keer samen en kende een totaalbedrag toe van € 117,253. De aanvragers kwamen van 91 landen in Afrika, Azië en Europa. Vind de rest van de statistiek hieronder:

Support Money Trail - Analytics	2018
Number of projects on the application page	116
Number of applications	29
Number of applicants	36
Number of grants	12
Amount granted in euro	€ 117.253
Minimum project support	€ 4.993
Maximum project support	€ 19.070
Average project support	€ 9.771,08
Amount applied for	€ 664.838,64
Average amount applied for per person	€ 18.467,74
Number of rounds	3

UITLEG OVER PARTNERS

Free Press Unlimited zal in dit project de trainingen in digitale veiligheid verzorgen. Ook stelt ze haar Reporters Respond fonds beschikbaar voor journalisten in nood. Binnen dit project zal **Finance Uncovered** journalisten en activisten trainen in financieel onderzoek en de journalisten helpen om spraakmakende zaken te onthullen. In september 2018 organiseerden Finance Uncovered en Free Press Unlimited een gezamenlijk training in Londen. De training trok 525 kandidaten voor slechts 30 plaatsen, wat een groot succes op zich is.

In dit project zal **Oxfam Novib** maatschappelijke activisten trainen, zodat zij de onthullingen van onderzoeksjournalisten maximaal kunnen benutten. Omdat de trainingen aansluiten bij het werk dat Oxfam al doet in de landen en regio's, kan Oxfam ze linken aan hun (internationale) netwerken en ondersteunen bij het opzetten van effectieve campagnes en acties. De eerste training vond plaats in december 2018 in Bali.

De training voor maatschappelijke activisten over onderzoek naar illegale geldstromen vond plaats in Denpasar, Indonesië, van 12-15 december. 34 deelnemers uit 9 landen woonden de succesvolle training bij die gezamenlijk werd georganiseerd door Prakarsa, SOMO en Oxfam.

1. The training for CSO activists on corporate tax research, tax treaty's, tax incentives and illicit financial flows took place in Denpasar, Indonesia, from 12-15 December. 34 participants from 9 countries attended the successful training jointly organized by Prakarsa, SOMO and Oxfam:

3.5. ADVISING AND COORDINATING INVESTIGATIVE TEAMS

3.5.1. Investigate Europe

In 2015 Journalismfund.eu werd gevraagd om te helpen bij het opzetten van een redactionele en praktische structuur voor een grensoverschrijdende journalistiek team. Het ging om negen journalisten van acht landen die belangrijke en complexe Europese thema's wilden aansnijden zoals migratie, de arbeidsmarkt of openbare aanbestedingen. Na voorbereidingen bijgestaan door Journalismfund.eu tijdens 2015 en de eerste helft van 2016, het team is nu 'up and running'. De redactionele coördinatie blijft bij de teamleden. Journalismfund.eu speelt hier de rol van tussenschakel tussen de donoren en de leden van het team. Ook helpt Journalismfund.eu mee met de begroting en opvolging van de budgetten. Dit project is financieel gesteund door een multi-donor budget en zoekt voor lange termijn financiering.

In 2018, realiseerden zij drie grote projecten.

1. BlackRock – The company that owns the world?
2. Private flights
3. Sweatshops on wheels

Lees hier alle publicaties: <http://www.investigate-europe.eu/>

3.5.2 Investigate Europe en Q Code

Investigate Europe heeft samen met Q-code een specifieke samenwerking opgezet om journalistieke workshops in Italië op te zetten, samen met enkele journalistieke onderzoeksprojecten. Journalismfund.eu speelt hierin een rol tussen Investigate Europe en de mede-financierder Fondazione Ciriopio.

3.5.3. European Investigative Collaborations Network

De primaire doelstelling van het EIC.Network is om gezamenlijk verslag uit te brengen en onderzoeksjournalistiek te publiceren met een focus op Europese topics, om zo beter te begrijpen hoe machtsstructuren invloed hebben op Europese gemeenschappen.

Samenwerking

De basis voor samenwerking tussen EIC leden / organisaties is om op regelmatige basis informatie te delen en mogelijk ideeën voor verhalen met elkaar af te toetsen. EIC.Network houdt regelmatig meetings en is actief op meerdere fronten: het tackelen van Europese verhalen; het vinden, samenstellen, processen en analyseren van

'big data sets'; ontwikkelen van hun eigen samenwerkingstools, platformen en informatieontwerp en dit onder opensource licentie.

EIC.Network hanteert een langetermijnaanpak en betreft daarom in hun samenwerkingsprojecten de generatie #25 die samenwerken met senior verslaggevers en redacteuren.

Lidmaatschap

Dit is een niet-exclusief netwerk, wat betekent dat leden deel kunnen uitmaken van andere netwerken, maar slechts één medium of media-outlet van elk Europees land kan een EIC-lid zijn, wat nationale exclusiviteit garandeert.

Coördinatie

Stefan Candea coördineert de communicatie, *workflow* en *tools*. Bij elke onderzoek werkt Stefan nauw samen met de initiator van het onderzoek.

EIC board

Het bestuur van EIC beslist over EIC-partnerschappen, lidmaatschap, toekomstige ontwikkelingen en de agenda van de Algemene Vergadering van EIC. De bestuursleden zijn journalisten die samenwerken met redacties van EIC-leden. Het huidige bestuur is samengesteld uit Alain Lalleman (Le Soir), Jörg Schmitt (Der Spiegel), Yann Pilippin (Mediapart), Zeynep Sentek (The Black Sea) en Alfred Weinzierl (Der Spiegel), die ook voorzitter van de raad is. Jörg Schmitt is momenteel verantwoordelijk voor de 'outreach' van het netwerk.

EIC.Network is van mening dat netwerken zullen blijven bestaan. Vanwege hun structuur en methodologie zijn samenwerkingsnetwerken één van de weinige mechanismen die in staat zijn om gelijke tred te houden met de geglobaliseerde machtsstructuren (dwz regeringen, bedrijven, ...) en daarmee de enige weg voorwaarts voor onderzoeksjournalistiek.

Journalismfund.eu fungeert hier als het tussenschot tussen de donor (Adessium) en EIC.Network. Binnen het meerjarenplan van Journalismfund.eu past deze activiteit onder "Facilitating and coordinating investigative teams". Ook in 2019 zal Journalismfund.eu deze activiteit verder ontwikkelen.

Lees meer: www.eic.network

3.6. PRIZES AND AWARDS

In 2018 vielen deze projecten in de prijzen:

Fish & Ships: Europe's fishing deals in West Africa – Hostwriter Award

Malta Files – The European Press Prize – (genomineerd)

Investigate Europe – Surveillance Studies Preis

3.7. INTERNATIONALE RESEARCHJOURNALISTIEK

3.6.1. DOELSTELLING

De cursus richt zich met name op mensen met eender welk type masteropleiding (of met een bachelordiploma in de journalistiek) en geeft inzicht in het succesvol opzetten van een journalistiek onderzoeksproject dat goed gefundeerd en geloofwaardig is. De cursus bestaat uit drie modules: Onderzoeksjournalistiek, Internationale verslaggeving en Portfolio. De cursus duurt 136 uur en vindt plaats op dinsdag- en donderdagavond (tijdens het academiejaar).

Het uiteindelijke doel van de cursus voor studenten is om te leren hoe je nieuws kunt maken. De studenten worden vertrouwd gemaakt met technieken waar reguliere journalisten nog nooit van hebben gehoord. Er is bijvoorbeeld veel aandacht voor data-analyse en visualisatie, zoeken op internet, gebruik maken van de WOB-wetgeving, etc.

3.6.2. Publicaties door studenten

Dat de opleiding nog steeds relevant is, bewijzen de publicaties in Vlaamse media van studenten van het academiejaar 2017-2018.

- [Parket onderzoekt pseudopsychologen](#) (*De Standaard*, 29 mei 2018) door Brecht Castel
- [“Voor mij is dit geen politiek spel, het gaat hier om mijn lieve, geweldige dochter” \(1\)](#) (*Charlie*, 19 maart 2018) door Selma Franssen en Laura Dhaese
- [Geslacht op het paspoort: M, V, X of beter helemaal niks? \(2\)](#) (*Charlie*, 7 mei 2018) door Selma Franssen en Laura Dhaese
- [Geslachtsregistratie: M, V, X of helemaal niks?](#) (*OneWorld*, 12 juli 2018) door Selma Franssen en Laura Dhaese
- [Tientallen oorlogsmisdadigers lopen rond in België, maar we weten niet waar ze zijn](#) (*Knack.be*, 12 juni 2018) door Marie Borremans en Evi Declercq
- [De onbekende vluchteling](#) (*OneWorld.nl*, 21 juli 2018) door Thea Mathues en Bart Rombouts
- [‘Medische charlatans worden zomaar gedoogd’](#) (*De Standaard*, 1 augustus 2018) door Brecht Castel
- [China zet Oeigoerse vluchtelingen in België onder druk via sociale media](#) (*Knack*, 13 augustus 2018) door Thea Mathues
- [China jaagt op Oeigoerse vluchtelingen in België: ‘Ze zien ons als een bedreiging’](#) (*Knack*, 13 augustus 2018) door Thea Mathues

3.8. MENTORING PROGRAMMA

Redactioneel advies en mentoring programma

Om de drempel om een aanvraag in te dienen te verlagen en de kwaliteit van de aanvragen te verbeteren en op lange termijn de kwaliteit van de publicaties te verhogen, hebben we twee ondersteunende functies ontwikkeld. Uiteraard zijn ze van dien aard dat ze de redactionele onafhankelijkheid van de aanvragers, grantees en hun uitgevers respecteren.

De *editorial advice sessions* bieden *time slots* aan potentiële aanvragers om hun onderzoeksidee te bespreken. Ontwikkeld in 2014 initieel als een instrument om tijd te besparen op advies voor het indienen, is het een nuttige tool geworden om een goeie aanvraag op te maken. In 2018 werden meer dan 20 van deze gesprekken gehouden van gemiddeld zo'n 30 minuten en dit met journalisten of teams van journalisten. We willen hier in de toekomst veel meer op inzetten

	43	152	217	108	12	20
year	#dates	#talks	#present at talk	#team members in back applied		grant
2014	4	33	58	n/a	11	3
2015	14	33	80	31	26	11
2016	8	21	21	19	7	2
2017	6	40	30	28	2	3
2018	11	25	28	30	3	1

The mentor program biedt *grantees* van grensoverschrijdende onderzoeksjournalistieke projecten een mentor aan om hen te assisteren met een competentie die bij het team ontbreekt. Dat kan zowel gebrek aan ervaring zijn met het coördineren van grensoverschrijdende samenwerking, als met het coveren van georganiseerde misdaad of het gebruik van bepaalde datajournalistieke kennis.

Een pool van potentiële mentoren is aangelegd met voornamelijk volgende profielen:

1. Cross border profiel: mentoren hebben ervaring in grensoverschrijdende verslaggeving;
2. Onderzoekprofiel: mentoren hebben een 'trackrecord' van succesvolle onderzoeken inclusief een variatie aan onderzoeksmethodes;
3. Op basis van het onderwerp of onderzoeksmethode: mentoren zijn ervaren in een bepaald domein of onderwerp of methode. Bijvoorbeeld kan iemand gespecialiseerd zijn in de kennis van EU-beslissingsprocessen of in onderzoek naar georganiseerde misdaad.

4. DOELSTELLING II

FACILITEREN VAN NETWERKEN VAN JOURNALISTEN IN EUROPA

4.1. EUROPEAN INVESTIGATIVE JOURNALISM CONFERENCE & DATAHARVEST

De European Investigative Journalism Conference & Dataharvest, georganiseerd door Journalismfund.eu, is het belangrijkste netwerkevenement voor onderzoeks- en datajournalisten in Europa.

Met de organisatie van Dataharvest wilde Journalismfund.eu twee gemeenschappen samenbrengen: **onderzoeksjournalisten en dataspecialisten**. De behoefte aan samenwerking tussen deze twee werelden is sinds de eerste editie van de conferentie in 2011 alleen maar toegenomen.

Het aantal deelnemers is **elk jaar gestegen**. De allereerste editie van de Conferentie bracht een 30-tal journalisten samen. Vervolgens is het aantal deelnemers geleidelijk aan blijven stijgen:

- 2011 35 deelnemers
- 2012 95 deelnemers
- 2013 150 deelnemers
- 2014 194 deelnemers
- 2015 270 deelnemers
- 2016 320 deelnemers
- 2017 386 deelnemers
- 2018 470 deelnemers

De Conferentie van 2018, de 8ste op rij, vond plaats in de Thomas More Hogeschool voor Journalistiek in Mechelen en was de meest succesvolle tot dusver. In totaal namen **470 mensen uit 52 verschillende landen deel aan** de Conferentie. Bij wijze van vergelijking: in 2017 waren dat **386** deelnemers uit **41** landen. De deelnemers kwamen uit Europa en ver daarbuiten.

Zoals kon worden verwacht, was België (87 deelnemers) het best vertegenwoordigde land, gevolgd door Duitsland (75), Nederland (66), Frankrijk (28), het Verenigd Koninkrijk (26) en Denemarken (20). Wat de niet-Europeaanen betreft, waren er 9 Amerikaanse deelnemers, 2 uit Egypte, 2 uit Israël, 2 uit Kenia en telkens één deelnemer uit Argentinië, China, Canada, Ecuador, Indonesië, Kirgizië, Mexico, Pakistan, Rwanda, Syrië en Vietnam.

4.2. JOURNALISMFUND.EU STOPT MET DATAHARVEST

Vanaf 2019 zal Journalismfund.eu de conferentie niet meer organiseren. EIJC & Dataharvest wordt een onafhankelijk organisatie met Brigitte Alfter aan het roer van een nieuw daarvoor opgerichte organisatie naar Nederlands recht: Arena for Journalism in Europe. Meer info op www.arenaforjournalism.org

4.3. MEDIACAFE

Dit evenement wordt georganiseerd door Journalismfund.eu in samenwerking met VVOJ, deBuren en Zebrastraat.

ZIJN DE JOURNALISTIEKE AUTEURSRECHTEN WEL IN HET VOORDEEL VAN DE JOURNALIST?

Steeds meer journalisten werken freelance. In juni 2017 kwam aan een onzekere situatie een eind, toen FOD Financiën, de Vlaamse Vereniging van Journalisten en de Vlaamse uitgevers een verdeelsleutel vastlegden met betrekking tot hun vergoeding.

Maar zijn de regels rond auteursrechten in het voordeel van de journalist of van uitgeverijen en persgroepen? Worden de auteursrechten gerespecteerd door alle partijen? En kan een journalist nog rondkomen? Wat is de situatie in Nederland? En wat zijn de directe kwaliteitsgevolgen voor het publiek?

Donderdag 1/03/2018 – 19u30, Zebrastraat Gent

4.4. LEZINGEN / EXTERNE VERTEGENWOORDIGING

Dit zijn de conferenties en evenementen waar we hebben gesproken of waaraan we hebben deelgenomen in 2018. Nu we zelf geen conferentie meer organiseren, gaan we meer aanwezig zijn op conferenties en ook proberen om onze gesteunde projecten daar te promoten.

- Egypte (Cairo) – Ides Debruyne sprak over de status van de Europese data journalistiek en over de activiteiten van Journalismfund.eu op de eerste *Arab Data Journalism Conference* georganiseerd door Arab Data Journalism Network van 5 tot 8 maart 2018.
- Italië (Perugia) – Brigitte Alfter sprak in April 2018 over ‘cross-border collaboration journalism’ tijdens het Journalism Festival in Perugia.
- Portugal (Lisbon) – 30/05/2018 – 01/06/2018: Ides Debruyne was aanwezig op de GEN Summit 2018 (met focus op de toekomst van de journalistiek), georganiseerd the Global Editors Network.
- Nigerja (Abuja) - Lisa May sprak op de [IPI World Congress](#) (21-23 June 2018 om er Money Trail te promoten. Ze nam deel aan een panel over: Innovative Ways to Fund Investigative Journalism.

JAARVERSLAG 2018

- Duitsland (Hamburg) – Brigitte Alfter sprak in juni 2018 op de ‘investigative journalism conference’ over cross-border journalism in 7 steps.
- Polen (Warschau) Ides was op de “Media conference 2018: Face it” van 20 tot 23 september 2018.
- Zuid-Korea (Seoul) – Lisa May ging naar de ‘Asian Investigative Journalism Conference’ (5-7 oktober 2018) om er Money Trail te promoten.
- Zuid-Afrika (Johannesburg) – Lisa May nam deel aan de African Investigative Journalism Conference (29-31 Oktober 2018) om er Money Trail te promoten.
- Duitsland (Saarbrücken) - Reporterfabrik -- Brigitte Alfter sprak er over cross-border journalism en de activiteiten van Journalismfund.eu. (14 maart 2018)
- Polen (Warschau) - Fundacja Reporterów: nowe otwarcie, 31 January 2018, - Brigitte Alfter gaf er een presentatie over cross-border journalism en de Journalismfund.eu werkbeurzen en the EIJC & Dataharvest. (31 januari 2018)
- Nederland (Amsterdam) - Journalism Funders Forum - Brigitte Alfter nam deel aan een brain storm dag met journalisten, journalistieke projecten en foundations die journalistiek steunen. (19 januari 2018)

5. DOELSTELLING III

EEN EFFICIËNTE, EFFECTIEVE EN DUURZAME ORGANISATIE

5.1. JOURNALISMFUND.EU IS VERHUISD

Op 14 november 2018 is Journalismfund.eu verhuisd van Zellik naar het centrum van Brussel. Daar delen we een pand met het Vlaams-Nederlands huis deBuren en de Nederlandse Taalunie.

Het nieuwe gebouw beschikt over meeting rooms en vooral ook een ruimte voor events. In de toekomst zullen wij events organiseren die de onderzoeksjournalistiek promoten en ondersteunen.

We zullen ons kantoor ook ter beschikking stellen voor de leden van de *Advisory Board*. Wanneer ze in de stad zijn, kunnen ze gratis beschikken over wat ruimte om er te werken.

Dit is ons nieuwe adres:

Journalismfund.eu vzw
Leopoldstraat 6
B-1000 Brussel

Onze kantoren liggen op een kleine 10 minuten wandelafstand van het treinstation Brussel-Centraal.

5.2. NIEUWE WEBSITES

In oktober en november 2018 gingen de nieuwe websites van Journalismfund.eu en Fonds Pascal Decroos respectievelijk online. Hier vindt u alle informatie over de werking van de organisatie, het aanvragen van beurzen, gesteunde projecten en nieuws over (onderzoeks)journalistiek in Europa, Afrika, Azië en Vlaanderen. Op beide websites bieden we een database aan van journalisten in Europa en erbuiten.

<https://www.journalismfund.eu/>

<https://www.fondspascaldecroos.org/nl>

Ook zijn er andere belangrijke *features* waar wij erg trots op zijn:

- Promotie van de projecten waar we meer op willen inzetten voor een breder bereik;
- Agenda van de relevante activiteiten binnen de onderzoeksjournalistiek community;
- Informatie over fondsen en andere manieren van financieren van Europese grensoverschrijdend onderzoeksjournalistiek.

In de zomer van 2018 gingen de nieuwe aanvraagwebsites van European Cross-border Grants, Fonds Pascal Decroos en Money Trail online. Met de nieuwe websites willen we evolueren naar een meer beveiligde omgeving en een gebruiksvriendelijker platform voor zowel de aanvragers als de juryleden.

<https://investigativejournalism.eu/>

<https://pascaldecroosbeurs.org/nl>

<https://moneytrail.journalismfund.eu/en>

5.3. COMMUNICATIE

5.3.1. Fonds Pascal Decroos

WEBSITE WWW.FONDSPASCALDECROOS.ORG

De website van het Fonds Pascal Decroos is de communicatieve uitvalsbasis van het Fonds. De bezoeker kan hier terecht voor alle noodzakelijke informatie i.v.m. de werking van het Fonds: beurzen, procedures, criteria,...Tevens kan de bezoeker er alle gesteunde projecten terugvinden, alsook een agenda en nieuwsberichten. De nieuwe site (sinds midden november 2018) zal ook aandacht genereren voor de databank van journalisten, die samenwerking moet stimuleren.

SOCIAL MEDIA

Terwijl www.fondspascaldecroos.org nieuwsberichten publiceert die direct verband houden met (de werkbeurzen) van het Fonds of zeer relevant zijn voor het Vlaamse medialandschap, hebben Facebook en Twitter een meer algemene benadering. Via deze communicatiekanalen worden ook berichten verspreid die minder met het Fonds zelf te maken hebben. De Facebookpagina van het Fonds bleef ook groeien in 2018 en ging van 2.562 likes op het einde van 2017 naar 2.701 tegen het einde van 2018. Op Twitter, wordt @pascaldecroos gevolgd door 1.556 mensen (1.445 in 2017).

- <https://www.facebook.com/FondsPascalDecroos/>
- <https://twitter.com/pascaldecroos>

E-NIEUWSBRIEF FPD

Het Fonds Pascal Decroos verzond 13 elektronische nieuwsbrieven in 2017, naar zo'n 2600 abonnees. Het Fonds Pascal Decroos verzendt nieuwsbrieven met informatie over haar werkbeurzen, evenementen, belangrijk medianieuws,...

GEDRUKTE NIEUWSBRIEF FPD

Elk jaar wordt in december een gedrukte nieuwsbrief verstuurd naar sponsors, sympathisanten en journalisten (in totaal 3400 geadresseerden). Hierin staat o.m. een overzicht van de gepubliceerde projecten van het voorbije

jaar. Bij de nieuwsbrief wordt ook een brief toegevoegd die de lezers vraagt om het Fonds financieel te ondersteunen.

ADVERTENTIES FPD

De vrije advertentieruimte die de Vlaamse print en online media aan het Fonds Pascal Decroos gaven was goed voor een totaalbedrag van 114.238 €. Dankzij de steun van de Vlaamse dagbladen, magazines en nieuwswebsites verhoogt het Fonds Pascal Decroos zijn merkbekendheid bij journalisten, uitgevers en het brede publiek.

5.3.2. Vlaams Journalistiek Fonds

WEBSITE WWW.VLAAMSJOURNALISTIEKFONDS.BE

Wegens de krappe tijdsspanne voor het organiseren en uitvoeren van de subsidieregeling moest het VJF reeds één week na de opstart een **website** online hebben. De website www.vlaamsjournalistiekfonds.be bevat alle informatie over de subsidieregeling en een oplaadfunctie voor aanvraagdossiers. Daarnaast heeft de website o.a. een nieuws- en kennispagina. In 2019 wordt de website verder uitgebouwd.

SOCIALE MEDIA

Het Vlaams Journalistiek Fonds zette meteen aan de start sociale mediakanalen op.

<https://www.facebook.com/VlaamsJournalistiekFonds/>

[www.twitter.com : https://twitter.com/vlaamsfonds](https://twitter.com/vlaamsfonds)

6. STRUCTUUR VAN DE ORGANISATIE

6.1. MANAGEMENT

- Leopoldstraat 6, 1000 Brussels
- Publication: 1998-05-21 N. 009338
- Number of the organisation: 9338/98
- ID number NIS: 15262553
- National number: 463312580
- NACE-BEL code: 9112
- VAT number: BE043312580
- Managing Director: Ides Debruyne (1 FTE – contract)
- Communication: Lisa Akinyi May (1 FTE – contract)
- Financial Manager: Linda Berckmans (9/10 FTE – contract)
- Project Manager Fonds Pascal Decroos: Kristof Polfliet (1 FTE)
- Project Manager European Cross-border Grants: Katerina Voutsina
- Project Manager Vlaams Journalistiek Fonds: Michiel Scharpe (1 FTE – contract)
- Contact in the organisation: Ides Debruyne (+32 2 705 59 19)

6.2. ORGANISATIE

6.2.1. Raad van Bestuur

- Coessens Wim (B)
- Depuydt Piet (B) – secretaris – voorzitter a.i.
- Smit Margo (NL)
- Vandenberghe Kurt (B) – schatbewaarder
- Van Hee Jacques (B)
- Wolters Hans (NL)

6.2.2. Dagelijks bestuur

- Ides MF Debruyne (B)
- Piet Depuydt (B)
- Kurt Vandenberghe (B)

6.2.3. De internationale adviesraad

In 2018 kwamen de leden van de internationale adviesraad samen op Dataharvest. De internationale adviesraad is een adviesorgaan zonder formele invloed. De leden zijn vertegenwoordigers van nationale onderzoeksjournalistieke initiatieven uit heel Europa.

Tijdens de vergadering op de conferentie in Mechelen stond dit in de agenda:

- Activiteiten Journalismfund.eu
- Hoe kunnen we gebruik maken van het netwerk van onze 'Advisory Board' om onze werkbeursprogramma's te promoten
- Wat is de status van de onderzoeksjournalistiek in hun landen?

In de toekomst willen we deze samenwerking nog verder ontwikkelen daarom zullen wij ons kantoor ook ter beschikking stellen voor hen. Wanneer ze in Brussel zijn, kunnen ze gratis beschikken over wat ruimte om er te werken.

Hieronder vind je de namen van de leden de internationale adviesraad:

- **Sheila Ahern** leidt de Mary Raftery Fund in Ierland.
[@SheilaPAhern](https://twitter.com/SheilaPAhern)
- **Tanja van Bergen** is directeur van de Vereniging van Onderzoeksjournalisten in Nederland.
- **John Bones** is Managing Director bij SKUP, de Noorse Stichting voor Onderzoeksjournalistiek.
- **Tamás Bodoky** is een Hongaarse journalist en de oprichter en directeur van atlatzo.hu - centrum voor onderzoeksjournalistiek in Boedapest.
- **Stefan Candea** is mede-oprichter van het Roemeense Centrum voor onderzoeksjournalistiek. Hij is ook coördinator van het EIC.network.
- **Wojtek Ciesla** is een Poolse journalist die samenwerkt met Newsweek Poland. Hij is ook één van de grondleggers van de Poolse Fundacja Reporterow die de onderzoeksjournalistiek in Polen en de buurlanden wil stimuleren.

De volledige lijst kan je hier raadplegen: <https://www.journalismfund.eu/about-us-organisation/advisory-board>

6.2.4. Algemene Vergadering

Volgens Arikel 20 van de statuten is de algemene vergadering samengesteld uit alle effectieve leden en wordt voorgezeten door de voorzitter van de raad van bestuur, of door de oudste van de aanwezige bestuurders. Een lid kan zich echter door een ander lid op de algemene vergadering laten vertegenwoordigen. Een lid kan evenwel slecht een ander lid vertegenwoordigen. Elk lid beschikt slechts over een stem op de algemene vergadering. In Artikel 21 van de statuten staat de bevoegdheden vermeld. De algemene vergadering is uitsluitend bevoegd voor:

- het wijzigen van de statuten,
- de benoeming en de afzetting van de bestuurders,
- de benoeming en de afzetting van de commissarissen en het bepalen van hun bezoldiging ingeval een bezoldiging wordt toegekend,
- de kwijting aan de bestuurders en de commissarissen,
- de goedkeuring van de begroting en van de rekening,
- de vrijwillige ontbinding van de vereniging,
- de benoeming en de uitsluiting van een lid van de vereniging,

JAARVERSLAG 2018

- de omzetting van de vereniging in een vennootschap met een sociaal oogmerk,
- alle gevallen waarin deze statuten het vereisen.

Dit zijn de leden van de Algemene Vergadering op 31 december 2018.

1. Brigitte Alfter
2. Bart Castelein
3. Wim Coessens
4. Ides Debruyne
5. Ann-Sophie Decroos
6. Isabel Decroos
7. Paul Decroos
8. Tom Decroos
9. Lieve Dekeyzer
10. Piet Depuydt
11. Anne-Mie Desterbecq
12. Anne Fort
13. Rob Heirbaut
14. Joris Pollet
15. Ludo Poppe
16. Ann Soen
17. Jacques Van Hee
18. Kurt Vandenberghe
19. Koen Van Wichelen
20. Teun Voeten
21. Hans Wolters